

ಪಂಚದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಧರ್ಮರಾಜ ಉವಾಚ

ಪಾಪಭೇದಾನ್ವ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಸ್ತೂಲಾಶ್ಚ ಯಾತನಾಃ |
ಶ್ರುಣುಷ್ವ ಧೈರ್ಯಮಾಸ್ಥಾಯ ರೌದ್ರಾ ಹಿ ನರಕಾ ಯತಃ || ೧ ||

ಪಾಪಿನೋ ಯೇ ದುರಾತ್ಮಾನೋ ನರಕಾಗ್ನಿಷು ಸಂತತಂ |
ಸಚ್ಯಂತೇ ಯೇಷು ತಾನ್ವಕ್ಷ್ಯೇ ಭಯಂಕರಫಲಪ್ರದಾನ್ || ೨ ||

ತಪನೋ ವಾಲುಕಾಕುಂಭೋ ಮಹಾರೌರವರೌರವೌ |
ಕುಂಭೀಪಾಕೋ ನಿರುಚ್ಛ್ವಾಸಃ ಕಾಲಸೂತ್ರಃ ಪ್ರಮುದನಃ || ೩ ||

ಅಸಿಪತ್ರವನಂ ಘೋರಂ ಲಾಲಾಭಕ್ಷೋ ಹಿಮೋತ್ಕಟಃ |
ಮೂಷಾವಸ್ಥಾ ವಸಾಕೂಪಸ್ತಥಾ ವೈತರಣೀನದೀ || ೪ ||

ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ಧರ್ಮರಾಜನು ಮಾತನಾಡಿದನು;—ನಾನಾವಿಧ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಅದರಿಂದಾಗುವ ಮಹತ್ತಾದ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ನರಕಯಾತನೆಗಳು ಭಯಂಕರಗಳಾದುದರಿಂದ ಭಯಪಡದೇ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳು.

೨. ನೀಚರಾದ ಪಾಪಿಷ್ಠರು ಬೆಂಕಿಯಂತಿರುವ ಯಾವ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ದಹಿಸಲ್ಪಡುವರೋ ಅಂತಹ ಘೋರ ಫಲದಾಯಕಗಳಾದ ನರಕಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೩-೪. ತಪನ, ವಾಲುಕಾಕುಂಭ, ಮಹಾರೌರವ, ರೌರವ, ಕುಂಭೀಪಾಕ, ನಿರುಚ್ಛ್ವಾಸ, ಕಾಲಸೂತ್ರ, ಪ್ರಮುದನ ಅಥವಾ ಸಂಘಾತ, ಭಯಂಕರವಾದ ಅಸಿಪತ್ರವನ, ಲಾಲಾಭಕ್ಷ, ಹಿಮೋತ್ಕಟ, ಮೂಷಾವಸ್ಥಾ, ವಸಾಕೂಪ, ವೈತರಣೀನದಿ ಎಂಬವುಗಳು ನರಕಗಳು (ದುಃಖಭೋಗಸ್ಥಾನ).

ಶ್ವಭಕ್ಷೋ ಮೂತ್ರಸಾನಂ ಚ ಪುರೀಷತ್ರದ ಏವ ಚ ತಪ್ತಶೂಲಂ ತಪ್ತಶಿಲಾ ಶಾಲ್ಮಲೀದ್ರುಮ ಏವ ಚ	೫
ತಥಾ ಶೋಣಿತಕೂಪಶ್ಚ ಘೋರಃ ಶೋಣಿತಭೋಜನಃ ಸ್ವಮಾಂಸಭೋಜನಂ ಚೈವ ವನ್ದಿ ಜ್ವಾಲಾನಿವೇಶನಂ	೬
ಶಿಲಾವೃಷ್ಟಿಃ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿರ್ವಹ್ನಿ ವೃಷ್ಟಿಸ್ತಥೈವ ಚ ಕ್ಷಾರೋದಕಂ ಚೋಷ್ಣ ತೋಯಂ ತಸ್ತಾಯಃಪಿಂಡಭಕ್ಷಣಂ	೭
ಅಧಃಶಿರಃ ಶೋಷಣಂ ಚ ಮರುತ್ಪ್ರಪತನಂ ತಥಾ ತಥಾ ಸಾಷಾಣವರ್ಷಂ ಚ ಕೃಮಿಭೋಜನಮೇವ ಚ	೮
ಕ್ಷಾರೋದಸಾನಂ ಭ್ರಮಣಂ ತಥಾ ಕ್ರಕಚದಾರಣಂ ಪುರೀಷಲೇಪನಂ ಚೈವ ಪುರೀಷಸ್ಯ ಚ ಭೋಜನಂ	೯

೫. ನರಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಯಾತನಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಹು ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—ನಾಯಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು, ಉಚ್ಚೈಕುಡಿಯುವುದು, ಅಮೇಧ್ಯದ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನರಳುತ್ತಿರುವುದು, ಕಾಯಿಸಿದ ಶೂಲ, ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬೂರುಗದ ಮರ ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು.

೬. ಭಯಂಕರನಾದ ರಕ್ತದ ಬಾವಿ, ರಕ್ತ ಕುಡಿಯುವುದು, ತನ್ನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಾನೇ ತಿನ್ನುವುದು, ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ.

೭. ಕಲ್ಲುಮಳೆ, ಶಸ್ತ್ರಮಳೆ, ಬೆಂಕಿಯಮಳೆ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಸುರಿಸುವುದು ಉಪ್ಪುನೀರು, ಕುದಿಯುವ ನೀರು, ಕೆಂಪಗೆ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು.

೮. ತಲೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಕಾಲನ್ನು ಮೇಲೆ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಒಣಗಿಸುವುದು, ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತ, ಮಳೆಯಂತೆ ಕಲ್ಲನ್ನು ಸುರಿಸುವುದು, ಕ್ರಿಮಿಗಳನ್ನೇ ತಿನ್ನುವುದು.

೯. ಉಪ್ಪುನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು, ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವುದು, ಗರಗಸದಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವುದು, ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಮೇಧ್ಯವನ್ನು ಮೆತ್ತುವುದು, ಅಮೇಧ್ಯ ತಿನ್ನುವುದು.

- ರೇತಃಸಾನಂ ಮಹಾಘೋರಂ ಸರ್ವಸಂಧಿಷು ದಾಹನಂ |
 ಧೂಮಪಾನಂ ಪಾಶಬಂಧಂ ನಾನಾಶೂಲಾನುಲೇಪನಂ || ೧೦ ||
- ಅಂಗಾರಶಯನಂ ಚೈವ ತಥಾ ಮುಸಲಮರ್ದನಂ |
 ಬಹೂನಿ ಕಾಷ್ಠಯಂತ್ರಾಣಿ ಕರ್ಷಣಂ ಛೇದನಂ ತಥಾ || ೧೧ ||
- ಪತನೋತ್ಪತ್ತನಂ ಚೈವ ಗದಾದಂಡಾದಿಪೀಡನಂ |
 ಗಜದಂತಪ್ರಹರಣಂ ನಾನಾಸರ್ವೈಶ್ಚ ದಂಶನಂ || ೧೨ ||
- ಶೀತಾಂಬುಸೇಚನಂ ಚೈವ ನಾಸಾಯಾಂ ಚ ಮುಖೇ ತಥಾ |
 ಘೋರಕ್ಷಾರಾಂಬುಪಾನಂ ಚ ತಥಾ ಲವಣಭಕ್ಷಣಂ || ೧೩ ||
- ಸ್ನಾಯುಛೇದಂ ಸ್ನಾಯುಬಂಧಮಸ್ಥಿಛೇದಂ ತಥೈವ ಚ |
 ಕ್ಷಾರಾಂಬುಪೂರ್ಣರಂಧ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರವೇಶಂ ಮಾಂಸಭೋಜನಂ || ೧೪ ||

೧೦. ವೀರ್ಯಪಾನ, ಅತಿಭಯಂಕರವಾಗಿ ಸಂಧಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಡುವುದು, ಹೊಗೆ ಕುಡಿಯುವುದು, ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟುವುದು, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಶೂಲಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚುವುದು.

೧೧. ಬೆಂಕಿಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸುವುದು, ಒನಕೆಯಿಂದ ಕುಟ್ಟುವುದು, ನಾನಾವಿಧವಾದ ಕಾಷ್ಠಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕೊತ್ತುವುದು, ಕಡಿಯುವುದು.

೧೨. ಬೀಳುವುದು, ಎಳುವುದು, ಗದೆಯಂತಿರುವ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಆನೆಯ ಹಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಬಹು ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸುವುದು.

೧೩. ತಣ್ಣೀರೆರೆಚುವುದು, ಮೂಗು, ಬಾಯಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪುನೀರನ್ನು ಕುಡಿಸುವುದು, ಉಪ್ಪು ತಿನ್ನುವುದು.

೧೪. ಸಣ್ಣ ನರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಬಂಧಿಸುವುದು, ಮೂಳೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಉಪ್ಪುನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವುದು, ಮಾಂಸಭೋಜನ.

ಪಿತ್ತಪಾನಂ ತಥಾ ಘೋರಂ ತಥೈವ ಶ್ಲೇಷ್ಮಭೋಜನಂ |

ವ್ಯಕ್ಷಾಗ್ರಾತ್ಪಾತನಂ ಚೈವ ಜಲಾಂತರ್ಮಜ್ಜನಂ ತಥಾ

|| ೧೫ ||

ಸಾಷಾಣಧಾರಣಂ ಚೈವ ಶಯನಂ ಕಂಟಿಕೋಪರಿ |

ಪಿಪೀಲಿಕಾದಂಶನಂ ಚ ವೃಶ್ಚಿಕೈಶ್ಚಾಪಿ ಪೀಡನಂ

|| ೧೬ ||

ನ್ಯಾಘ್ರಪೀಡಾ ಶಿನಾಪೀಡಾ ತಥಾ ಮಹಿಷಪೀಡನಂ |

ಕರ್ದಮೇ ಶಯನಂ ಚೈವ ದುರ್ಗಂಧಪರಿಪೂರಣಂ

|| ೧೭ ||

ಬಹುಶಶ್ಚಾರ್ಥಶಯನಂ ಮಹಾತಿಕ್ತನಿಷೇವಣಂ |

ಅತ್ಯುಷ್ಣತೈಲಪಾನಂ ಚ ಮಹಾಕಟುನಿಷೇವಣಂ

|| ೧೮ ||

ಕಷಾಯೋದಕಸಾನಂ ಚ ತಪ್ತಸಾಷಾಣತಕ್ಷಣಂ |

ಅತ್ಯುಷ್ಣಶೀತಸ್ನಾನಂ ಚ ತಥಾ ದಶನಶೀರ್ಣನಂ

|| ೧೯ ||

೧೫. ಭಯಂಕರ ಪಿತ್ತಪಾನ, ಶ್ಲೇಷ್ಮ ತಿನ್ನುವುದು, ಮರದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ದಿಂದ ಬೀಳುವುದು, ಮತ್ತು ನೀರಿನೊಳಗೆ ಮುಳುಗುವುದು.

೧೬. ಕಲ್ಲು ಹೊರುವುದು, ಮುಳ್ಳಿನಮೇಲೆ ಮಲಗುವುದು, ಇರುವೆ ಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸುವುದು, ಚೀಳುಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸುವುದು-

೧೭. ಹುಲಿ, ನರಿ, ಎಮ್ಮೆ, ಇವುಗಳ ಬಾಧೆಯು, ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗುವುದು, ದುರ್ಗಂಧ ತುಂಬುವುದು.

೧೮. ಪ್ರಾಯಶಃ ಅರ್ಥ ಮಲಗುವುದು, ಅತ್ಯಂತ ಕಹಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು, ಕುದಿಯುವ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು, ಬಹು ಖಾರ ತಿನ್ನುವುದು.

೧೯. ವಗರುನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು, ಕಾದಕಲ್ಲಿನಿಂದ ತಪಿಸುವುದು, ಅತಿತಣ್ಣಗೆ ಅಥವಾ ಬಹು ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸುವುದು, ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳುವುದು.

ತಸ್ತಾಯಃ ಶಯನಂ ಚೈವ ಹ್ಯಯೋಭಾರಸ್ಯ ಬಂಧನಂ |
 ಏವನಾದ್ಯಾ ಮಹಾಭಾಗ ಯಾತನಾಃ ಕೋಟಿಕೋಟಿಶಃ || ೨೦ ||

ಅಪಿ ವರ್ಷಸಹಸ್ರೇಣ ನಾಹಂ ನಿಗದಿತುಂ ಕ್ಷಮುಃ |
 ಏತೇಷು ಯಸ್ಯ ಯತ್ಪಾಪಂ ಸಾಪಿನಃ ಕ್ಷಿತಿರಕ್ಷಕ || ೨೧ ||

ತತ್ಸರ್ವಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತನ್ನೇ ನಿಗದತಃಶ್ರುಣು |
 ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ಚ ಸುರಾಪೀ ಚ ಸ್ತೇಯಿಾ ಚ ಗುರುತಲ್ಲಗಃ || ೨೨ ||

ಮಹಾಪಾತಕಿನಸ್ತೇತೇ ತತ್ಸಂಸರ್ಗೀ ಚ ಪಂಚಮಃ |
 ಸಂಕ್ತಿಭೇದೀ ವೃಥಾಪಾಕೀ ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದೂಷಕಃ || ೨೩ ||

ಅದೇಶೀ ವೇದವಿಕ್ರೇತಾ ಪಂಚೈತೇ ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕಾಃ |
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಯಃ ಸಮಾಹೂಯ ದಾಸ್ಯಾಮಿತಿ ಧನಾದಿಕಂ || ೨೪ ||

೨೦. ಕಾದಕಬ್ಬಿಣದಮೇಲೆ ಮಲಗುವುದು, ಮತ್ತು ಭಾರವಾದ ಕಬ್ಬಿಣ ವನ್ನು ಬಂಧಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಯಾತನೆಗಳು ನರಕದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ.

೨೧-೨೨. ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಾದಾಗ್ಯೂ ನರಕ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಲು ನಾನು ಶಕ್ತನಲ್ಲ, ಭೂಪಾಲನೇ! ಉಕ್ತಯಾತನೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾತನೆಯು ಯಾವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೨೨-೨೩. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು, ಮದ್ಯಪಾನಮಾಡಿ ದವನು, ಗುರುಪತ್ನೀಗಮನಮಾಡಿದವನು, ಬಂಗಾರಕದ್ದವನು, ಇವರ ಸಂಸರ್ಗ ಮಾಡುವವನು ಎಂಬ ಐವರು ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳು.

೨೩-೨೪. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ— ಸಂಕ್ತಿಭೇದ, ವೃಥಾವಾದ ಪಾಕ (ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದನಮಾಡದೆ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾನೇ ತಿನ್ನುವುದು), ಸರ್ವದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದೂಷಣೆ, ದೌತ್ಯ, ವೇದವಿಕ್ರಯಣ, ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕರೆನಿಸುವರು.

ಪಶ್ಚಾನ್ನಾಸ್ತೀತಿ ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್ತಮಾಹುರ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಂ ।

ಸ್ನಾನಾರ್ಥಂ ಪೂಜನಾರ್ಥಂ ವಾ ಗಚ್ಛತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಯಃ ॥ ೨೫ ॥

ಸಮಾಯಾತ್ಯಂತರಾಯತ್ವಂ ತಮಾಹುರ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಂ ।

ಪರನಿಂದಾಸು ನಿರತಶ್ಚಾತ್ಮೋತ್ಕರ್ಷರತಶ್ಚ ಯಃ ॥ ೨೬ ॥

ಅಸತ್ಯನಿರತಶ್ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ।

ಅಧರ್ಮಸ್ಯಾನುಮಂತಾ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥ ೨೭ ॥

ಅನ್ಯೋದ್ವೇಗರತಶ್ಚೈವ ಅನ್ಯೇಷಾಂ ದೋಷಸೂಚಕಃ ।

ದಂಭಾಚಾರರತಶ್ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಹೇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥ ೨೮ ॥

ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹರತಸ್ತಥಾ ಪ್ರಾಣಿವಧೇ ರತಃ ।

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಸಮಂ ಪಾಪಮೇವಂ ಬಹುವಿಧಂ ನೃಪ ॥ ೨೯ ॥

೨೪-೨೫. ಹೆಣ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಆಶೆಹುಟ್ಟಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕರೆದು ಆಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವವನು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕನು.

೨೫-೨೬. ಸ್ನಾನ ಅಥವಾ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಬಂದವನು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕನು.

೨೬-೨೭. ಇತರರ ದೂಷಣೆ, ತನ್ನ ಉತ್ಕರ್ಷ, ಅಸತ್ಯವಚನ ಇವು ಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದವರು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕರು. ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವವನೂ ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕನು.

೨೮-೨೯. ಇತರರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು, ಇತರರಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವವನು, ದಂಭಾಚಾರ, ಪ್ರಾಣಿವಧೆ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯ ದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಸಹ ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕನೆನಿಸುವನು. ದೊರೆಯೇ! ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮವಾದ ಪಾಪಗಳು ಬಹುವಿಧವಾಗಿವೆ.

ಸುರಾಪಾನಸಮಂ ಪಾಪಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಮಾಸತಃ |
 ಗಣಾನ್ನ ಭೋಜನಂ ಚೈವ ಗಣಿಕಾನಾಂ ನಿಷೇವಣಂ || ೩೦ ||

ಪತಿತಾನ್ನಾದನಂ ಚೈವ ಸುರಾಪಾನಸಮಂ ಸ್ಮೃತಂ |
 ಉಪಸನಾಪರಿತ್ಯಾಗೋ ದೇವಲಾನಾಂ ಚ ಭೋಜನಂ || ೩೧ ||

ಸುರಾಪಯೋಷಿತ್ಸಂಯೋಗಃ ಸುರಾಪಾನಸಮಃ ಸ್ಮೃತಃ |
 ಯಃ ಶೂದ್ರೇಣ ಸಮಾಹೂತೋ ಭೋಜನಂ ಕುರುತೇ ದ್ವಿಜಃ || ೩೨ ||

ಸುರಾಪೀ ಸಹಿ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಬಹಿಷ್ಕೃತಃ |
 ಯಃ ಶೂದ್ರೇಣಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಪ್ರೇಷ್ಯಕರ್ಮ ಕರೋತಿ ಚ || ೩೩ ||

ಸುರಾಪಾನಸಮಂ ಪಾಪಂ ಅಭಿತೇ ಸ ನರಾಧಮಃ |
 ಏವಂ ಬಹುವಿಧಂ ಪಾಪಂ ಸುರಾಪಾನಸಮಂ ಸ್ಮೃತಂ || ೩೪ ||

೩೦-೩೩. ಸುರಾಪಾನಕ್ಕೆ ಸಮವಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ—ಸಂಘಾನ್ನ ಭೋಜನ, ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರಸೇವೆ, ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡೋಣ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತವಾದ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು, ಪೂಜಾರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುವುದು, ಮದ್ಯಪಾನಮಾಡುವವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಪರ್ಕಮಾಡುವುದು, ಶೂದ್ರನಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಶೂದ್ರನಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪ್ತನಾಗಿ ಅವನ ಪರಿಚಾರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮದ್ಯಪಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯಗಳು.

೩೪. ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಸುರಾಪಾನಕ್ಕೆ ಸಮವಾದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸುರಾಪಾನಸಮವಾದ ಪಾಪವು ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಹೇಮಸ್ತೇಯಸಮಂ ಸಾಪಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನಿಶಾನುಯ |

ಕಂದಮೂಲಫಲಾನಾಂ ಚ ಕಸ್ತೂರೀ ಪಟ್ಟಿನಾಸಸಾಂ

|| ೩೫ ||

ಸದಾಸ್ತೇಯಂ ಚ ರತ್ನಾನಾಂ ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಸಮಂ ಸ್ಮೃತಂ |

ತಾಮ್ರಾಯಸ್ತ್ರಪುಕಾಂಸ್ಯಾನಾಮಾಜ್ಯಸ್ಯ ಮಧುನಸ್ತಥಾ

|| ೩೬ ||

ಸ್ತೇಯಂ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಾಣಾಂ ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಸಮಂ ಸ್ಮೃತಂ |

ಕ್ರಮುಕೆಸ್ಯಾಪಹರಣಮಂಭಸಾಂ ಚಂದನಸ್ಯ ಚ

|| ೩೭ ||

ಕರ್ಪೂರಸ್ಯಾಪಹರಣಂ ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಸಮಂ ಸ್ಮೃತಂ |

ಪಿತ್ವಯಜ್ಞಪರಿತ್ಯಾಗೋ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯನಿಲೋಪನಂ

|| ೩೮ ||

ಯತೀನಾಂ ನಿಂದನಂ ಚೈವ ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಸಮಂ ಸ್ಮೃತಂ |

ಭಕ್ಷ್ಯಾಣಾಂ ಚಾಪಹರಣಂ ಧಾನ್ಯಾನಾಂ ಹರಣಂ ತಥಾ

|| ೩೯ ||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಹರಣಂ ಚೈವ ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಸಮಂ ಸ್ಮೃತಂ |

ಭಗಿನೀಗಮನಂ ಚೈವ ಪುತ್ರಸ್ತ್ರೀಗಮನಂ ತಥಾ

|| ೪೦ ||

೩೫-೩೮. ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಕದಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಗಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣು, ಕಸ್ತೂರಿ, ರೇಷ್ಮೆಬಟ್ಟೆ, ರತ್ನಗಳು, ತಾಮ್ರ, ಕಬ್ಬಿಣ, ಸೀಸ, ಕಂಚು, ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಸುಂಘದ್ರವ್ಯಗಳು, ಅಡಕೆ, ನೀರು, ಗಂಧ, ಕರ್ಪೂರ ಇವುಗಳನ್ನು ಕದಿಯುವುದು ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಪಾಪಕೃತ್ಯವು.

೩೮-೪೦. ಪಿತ್ವ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದು, ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವುದು, ಯತಿದೂಷಣೆಮಾಡುವುದು ಇವೂ ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯ ಸಮಾನವು. ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು, ಧಾನ್ಯ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಇವುಗಳ ಅಪಹಾರವೂ ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

- ರಜಸ್ವಲಾದಿಗಮನಂ ಗುರುತಲ್ಪಸಮಂ ಸ್ತೃತಂ |
 ಹೀನಜಾತ್ಯಾಭಿಗಮನಂ ಮದ್ಯಪಸ್ತ್ರೀನಿಷೇವಣಂ || ೪೧ ||
- ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನಂ ಚೈವ ಗುರುತಲ್ಪಸಮಂ ಸ್ತೃತಂ |
 ಭ್ರಾತೃಸ್ತ್ರೀಗಮನಂ ಚೈವ ವಯಸ್ಯಸ್ತ್ರೀನಿಷೇವಣಂ || ೪೨ ||
- ವಿಶ್ವಸ್ತಾಗಮನಂ ಚೈವ ಗುರುತಲ್ಪಸಮಂ ಸ್ತೃತಂ |
 ಅಕಾಲೇ ಕರ್ಮಕರಣಂ ಪುತ್ರೀಗಮನಮೇವ ಚ || ೪೩ ||
- ಧರ್ಮಲೋಪಃ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಂದಾ ಗುರುತಲ್ಪಸಮಂ ಸ್ತೃತಂ |
 ಇತ್ಯೇವಮಾದಯೋ ರಾಜನ್ಮಹಾಪಾತಕಸಂಜ್ಞಿತಾಃ || ೪೪ ||
- ಏತೇಷ್ಟೇಕತಮೇನಾಪಿ ಸಂಗಕೃತ್ತ್ವನೋ ಭವೇತ್ |
 ಯಥಾಕಥಂಚಿತ್ಪಾಪಾನಾಮೇತೇಷಾಂ ಪರಮರ್ಷಿಭಿಃ || ೪೫ ||
- ಶಾಂತ್ಯೈಸ್ತು ನಿಷ್ಕೃತಿದ್ಯಷ್ಟಾ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾದಿಕಲ್ಪನೈಃ |
 ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿಸಾಪಾನಾಂ ಕಥಂಚಿನ್ನಿಷ್ಕೃತಿರ್ಭವೇತ್ || ೪೬ ||

೪೦-೪೪. ತಂಗಿಯಸಂಗ, ಸೋಸೆಯಸಂಗ, ಮುಟ್ಟಾದವಳ ಸಂಬಂಧ, ಕೀಳುಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಸಂಬಂಧ, ಮದ್ಯಪಾಯಿಯ ಸ್ತ್ರೀ ಸೇವನೆ, ಪರಸ್ತ್ರೀಸಂಗ, ಮುಂತಾದುವು ಗುರುಪತ್ನೀಗಮನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುವು. ಸಹೋದರಪತ್ನೀ ಸಂಗ, ಮಿತ್ರಸ್ತ್ರೀಸೇವನೆ, ವಿಧವೆಯಸಂಗ, ನಿಷಿದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂಭೋಗ, ಮಗಳಸಂಗ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವುದು, ಶಾಸ್ತ್ರದೂಷಣೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗುರುತಲ್ಪ ಸಮಾನವಾದ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳು. ಈರಿತಿ ಬಹು ಪಾಪಗಳು ಮಹಾ ಪಾಪಗಳೆಂದು ಪುಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ.

೪೫-೪೬. ಉಕ್ತಮಹಾಪಾತಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಸಹವಾಸಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅವನು ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಹಾಪಾಪಗಳಿಗೆ ಶಾಂತರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಹೇಗಾದರೂ ಪರಿಹಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸಮಸ್ತಪಾಪತುಲ್ಯಾನಿ ಮಹಾನರಕದಾನಿ ಚ |
ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಹೀನಾನಿ ಪಾಪಾನಿ ಶುಣು ಭೂಪತೇ || ೪೭ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದ್ವೇಷ್ಠಿ ಯಸ್ತಸ್ಯ ನಿಷ್ಕೃತಿನಾಸ್ತಿ ಕುತ್ರಚಿತ್ |
ವಿಶ್ವಸ್ತಘಾತಿನಶ್ಚೈವ ಕೃತಘ್ನಾನಾಂ ನರೇಶ್ವರ || ೪೮ ||

ಶೂದ್ರಸ್ತ್ರೀಸಂಗಿನಾಂ ಚೈವ ನಿಷ್ಕೃತಿನಾಸ್ತಿ ಕುತ್ರಚಿತ್ |
ಶೂದ್ರಾನ್ಮ ಪುಷ್ಪದೇಹಾನಾಂ ವೇದನಿಂದಾರತಾತ್ಮನಾಂ || ೪೯ ||

ಸತ್ಕಥಾನಿಂದಕಾನಾಂ ಚ ನೇಹಾಮುತ್ರ ಚ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ |
ಬೌದ್ಧಾಲಯಂ ವಿಶೇದ್ಯಸ್ತು ಮಹಾಪದ್ಯಪಿ ವೈ ದ್ವಿಜಃ || ೫೦ ||

ತಸ್ಯ ಕಿಂ ನಿಷ್ಕೃತಿದ್ವೃಷ್ಟಾ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಶತೈರಪಿ |
ಬೌದ್ಧಾಃ ಪಾಪಂಡಿನಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಯತೋ ವೇದವಿನಿಂದಕಾಃ || ೫೧ ||

೪೭. ದೊರೆಯೇ! ಕೇಳು. ಸಕಲ ಪಾಪಸಮಾನವಾದ, ಮಹಾನರಕ ದಾಯಕಗಳಾದ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಇಲ್ಲದ ಪಾಪಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

೪೮-೫೦. ಪ್ರಜೇಶ್ವರನೇ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ್ವೇಷಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಹಾರವಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕ, ಕೃತಘ್ನ, ಶೂದ್ರಸ್ತ್ರೀ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡಿದವನು, ಶೂದ್ರಾನ್ಮತಿಯೆಂದು ಬೆಳೆದವನು, ವೇದದೂಷಣೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಥೆಯ ನಿಂದೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರು ಇವರುಗಳಿಗೆ ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವಿಲ್ಲ. (ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ತಿಳಿಬೇಕು.)

೫೦-೫೧. ದ್ವಿಜನು ಮಹಾಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬೌದ್ಧಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಹೋಗುವವನಿಗೆ ನೂರಾರು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೌದ್ಧರು ವೇದವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದರಿಂದ ಪಾಪಂಡಿಗಳೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ತಸ್ಮಾದ್ವಿಜಸ್ತಾನೈಷ್ಟೇತ ಯೋ ಧರ್ಮಬಹಿಷ್ಕೃತಾಃ |
ಜ್ಞಾನತೋಜ್ಞಾನತೋ ವ್ಯಾಪಿ ದ್ವಿಜೋ ಬೌದ್ಧಾಲಯಂ ವಿಶೇತ್ || ೫೨ ||

ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಚೇನ್ನಿಷ್ಟೃತಿನಾಸ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಾಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ |
ಏತೇಷಾಂ ಪಾಪಬಾಹುಲ್ಯಾನ್ನರಕಂ ಕೋಟಿಕಲ್ಪಕಂ || ೫೩ ||

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಹೀನಾನಿ ಪ್ರೋಕ್ತಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ಚ ಪ್ರಭೋ |
ಪಾಪಾನಿ ತೇಷಾಂ ನರಕಾನ್ ದತೋ ಮೇ ನಿಶಾಮಯ || ೫೪ ||

ಮಹಾಪಾತಕಿನಸ್ತೇಷು ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಯುಗವಾಸಿನಃ |
ತಸಂತೇ ಪೃಥಿವೀಮೇತ್ಯ ಸಪ್ತಜನ್ಮಸು ಗರ್ವಭಾಃ || ೫೫ ||

ತತಃ ಶ್ವಾನೋ ವಿಡ್ಧರಾಹಾ ಭವೇಯುರ್ದಶಜನ್ಮಸು |
ಅಶತಾಬ್ದಂ ವಿಟ್ಟೈವಮಯಃ ಸರ್ಪಾ ದ್ವಾದಶಜನ್ಮಸು || ೫೬ ||

೫೨-೫೩. ಅವರು ವೈದಿಕಧರ್ಮಬಾಹ್ಯರಾದುದರಿಂದ ದ್ವಿಜರು ಅವರನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ದ್ವಿಜನು ತಿಳಿಯದೇ ಬೌದ್ಧಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧನಾಗಬಹುದು. ತಿಳಿದೂ ಹೋದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರನಿರ್ಣಯವು. ಈ ಪಾಪಕೃತ್ಯಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಪಾಪವು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದುದರಿಂದ ಕೋಟಿಕಲ್ಪದವರೆಗೂ ಅಂತಹವರು ನರಕವಾಸಮಾಡಿದುಃಖಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

೫೪. ದೊರೆಯೇ! ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲದ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಪಾಪಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ನರಕ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೫೫. ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳು ಆ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಯುಗ ವಾಸಮಾಡಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಏಳುಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

೫೬-೫೭. ತರುವಾಯ ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹತ್ತುಜನ್ಮವೂ, ಹಂದಿಯಾಗಿ ಹತ್ತು ಜನ್ಮವೂ, ಅನಂತರ ನೂರುವರ್ಷಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಅಮೇಘ್ಯದಲ್ಲಿರುವ

- ತತಃ ಸಹಸ್ರಜನ್ಮಾನಿ ಮೃಗಾದ್ಯಾಃ ಪಶವೋ ನೃಪ |
ಶತಾಬ್ದಂ ಸ್ಥಾನರಾಶ್ಚೈವ ತದಂತೇ ಗೋಶರೀರಿಣಃ || ೫೭ ||
- ತತಸ್ತು ಸಹಸ್ರಜನ್ಮಾನಿ ಚಂಡಾಲಾಃ ಪಾಪಕಾರಿಣಃ |
ತತಃ ಷೋಡಶಜನ್ಮಾನಿ ಶೂದ್ರಾದ್ಯಾ ಹೀನಜಾತಯಃ || ೫೮ ||
- ತತಸ್ತು ಜನ್ಮದ್ವಿತಯೇ ದರಿದ್ರಾ ವ್ಯಾಧಿಸೀಡಿತಾಃ |
ಪ್ರತಿಗ್ರಹಪರಾ ನಿತ್ಯಂ ತತೋ ನಿರಯಗಾಃ ಪುನಃ || ೫೯ ||
- ಅಸೂಯಾವಿಷ್ಣುಮನಸಾಂ ರೌರವಂ ನರಕಂ ಸ್ತೃತಂ |
ತತ್ರ ಕಲ್ಪದ್ವಯಂ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಚಂಡಾಲಾಃ ಶತಜನ್ಮಸು || ೬೦ ||
- ಮಾ ದದಸ್ತೇತಿ ಯೋ ಬ್ರೂಯಾದ್ಗವಾಗ್ನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಚ || ೬೧ ||

ಶ್ರೀಮಿಗಳಾಗಿಯೂ, ಬಳಿಕ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಗಳಾಗಿಯೂ ಆಮೇಲೆ ಸಾವಿರ ಜನ್ಮಗಳು ಮೃಗಾದಿ ಮತ್ತು ಪಶುಗಳಾಗಿಯೂ ನೂರು ವರುಷ ಸ್ಥಿರವಾದ ವೃಕ್ಷಾದಿಗಳಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿ ಅನಂತರ ಗೋವಿನಶರೀರವನ್ನು ತಾಳುವರು.

೫೭. ಅನಂತರ ಏಳುಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಮಾಡುವ ಚಂಡಾಲರಾಗಿಯೂ ಆಮೇಲೆ ಹದಿನಾರುಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಕೀಳುಜಾತಿಯವರಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವರು.

೫೯. ಬಳಿಕ ಬಡವರು, ರೋಗಗ್ರಸ್ತರು ಮತ್ತು ಬಿಕ್ಷುಕರೂ ಆಗಿ ಎರಡು ಜನ್ಮವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಪುನಃ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

೬೦. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೀಕಿಚ್ಚು ಪಡುವವರಿಗೆ ರೌರವವೆಂಬ ನರಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಲ್ಪಗಳು ಇದ್ದು ಅನಂತರ ನೂರು ಚಂಡಾಲಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

೬೧. ಗೋವು, ಅಗ್ನಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುವವನು ನಾಯಿಯಾಗಿ ನೂರುಜನ್ಮವನ್ನೆತ್ತಿ ನಂತರ ಚಂಡಾಲ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಶುನಾಂ ಯೋನಿಶತಂ ಗತ್ವಾ ಚಂಡಾಲೇಷೂಪಜಾಯತೇ |

ತತೋ ವಿಷ್ಣುಕೃಮಿಶ್ಚೈವ ತತೋ ವ್ಯಾಘ್ರಸ್ತ್ರೀಜನ್ಮಸು

|| ೬೨ ||

ತದಂತೇ ನರಕಂ ಯಾತಿ ಯುಗಾನಾಮೇಕವಿಂಶತಿಂ |

ಪರನಿಂದಾಪರಾ ಯೇ ಚ ಯೇ ಚ ನಿಷ್ಕುರಭಾಷಿಣಃ

|| ೬೩ ||

ದಾನಾನಾಂ ವಿಘ್ನಕರ್ತಾರಸ್ತೇಷಾಂ ಪಾಪಫಲಂ ಶ್ರುಣು |

ಮುಸಲೋಲೂಖಲಾಭ್ಯಾಂ ತು ಚೂರ್ಣಂತೇ ತಸ್ಯುರಾ ಭೃಶಂ

|| ೬೪ ||

ತದಂತೇ ತಪ್ತಸಾಷಾಣಗ್ರಹಣಂ ವತ್ಸರತ್ರಯಂ |

ತತಶ್ಚ ಕಾಲಸೂತ್ರೇಣ ಭಿಷ್ಕಂತೇ ಸಪ್ತವತ್ಸರಾನ್

|| ೬೫ ||

ಶೋಷತಃ ಸ್ನಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪರದ್ರಾನ್ಯಾಪಹಾರತಃ |

ಕ್ರಮೇಣ ತತ್ರ ಪಚ್ಯಂತೇ ನರಕಾಗ್ನಿಷು ಸಂತತಂ

|| ೬೬ ||

೬೨. ಅನಂತರ ಅಮೇಧ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ, ತರುವಾಯ ಮೂರು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಕೊನೆಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಯುಗಗಳಕಾಲ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಾನೆ.

೬೩-೬೪. ಪರದೂಷಣ ನಿರತರು, ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವರು ಮತ್ತು ದಾನಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನಕಾರಿಗಳು ಇವರುಗಳಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಪಾಪಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. ಅಂತಹ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಒರಳಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಒನಕೆಯಿಂದ ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

೬೫. ಅದರ ಪರ್ಯವಸಾನದಲ್ಲಿ ಮೂರುವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹೊರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ಕಾಲಸೂತ್ರವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಏಳು ವರ್ಷ ದಂಡಿಸುವರು.

೬೬. ಪರದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮ (ಪುಣ್ಯ) ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನರಕವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಗಳಲ್ಲಿ ದಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಪರಸ್ವಸೂಚಕಾನಾಂ ಚ ನರಕಂ ಶ್ರುಣು ದಾರುಣಂ ।

ಯಾವದ್ಯುಗಸಹಸ್ರಂ ತು ತಸ್ತಾಯಃಪಿಂಡಭಕ್ಷಣಂ

|| ೨೨ ||

ಸಂಪೀಡ್ಯತೇ ಚ ರಸನಾ ಸಂದಂಶೈರ್ಭೃಶದಾರುಣೈಃ ।

ನಿರುಚ್ಛ್ವಾಸೇ ಮಹಾಘೋರೇ ಕಲ್ಪಾರ್ಥಂ ನಿವಸಂತಿ ತೇ

|| ೨೪ ||

ಪರಸ್ತ್ರೀಲೋಲುಪಾನಾಂ ಚ ನರಕಂ ಕಥಯಾಮಿ ತೇ ।

ತಪ್ತತಾಮ್ರಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತೇನ ಸುರೂಪಾಭರಣೈರ್ಯುತಾಃ

|| ೨೯ ||

ಯಾದ್ಯಶೀಸ್ತಾದ್ಯಶೀಸ್ತಾಶ್ಚ ರಮಂತೇ ಪ್ರಸಭಂ ಬಹು ।

ವಿದ್ರವಂತಂ ಭಯೇನಾಸಾಂ ಗೃಣ್ಣಂತಿ ಪ್ರಸಭಂ ಚ ತಂ

|| ೩೦ ||

೨೨. ಚಾಡಿ ಹೇಳುವವರಿಗಾಗುವ ಭಯಂಕರ ನರಕವನ್ನು ಹೇಳು ತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಸಾವಿರ ಯುಗಗಳವರೆಗೆ ಅಂತಹವರು ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣ ವನ್ನು ನುಂಗಬೇಕು.

೨೪. ಮತ್ತು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಅವರ ನಾಲಿಗೆಯು ಕೀಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಮಹಾಭಯಂಕರವಾದ ನಿರುಚ್ಛ್ವಾ ಸವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕಲ್ಪ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨೯-೩೦. ಪರಸ್ತ್ರೀಸಂಗ ಮಾಡಿದವರಿಗಾಗುವ ನರಕವನ್ನು ಹೇಳು ತ್ತೇನೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೋ ಅದೇ ಆಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ ತಾಮ್ರದ ಸ್ತ್ರೀ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕಾಯಿಸಿ, ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಆ ಸ್ತ್ರೀವಿಗ್ರಹದ ಸಂಗವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರ ದಿಂದ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

೩೦. ಕಾಯಿಸಿದ ತಾಮ್ರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಪಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದರೂ ಬಿಡದೆ ಆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನರಕಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಕಥಯಂತಶ್ಚ ತತ್ಕರ್ಮ ನಯಂತೇ ನರಕಾನ್ಮಮಾತ್ ।

ಅನ್ಯಂ ಭಜಂತೇ ಭೂಸಾಲ ಪತಿಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಚ ಯಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ ॥ ೨೦ ॥

ತಸ್ತಾಯಃ ಪುರುಷಾಸ್ತಾಸ್ತು ತಸ್ತಾಯಃ ಶಯನೇ ಬಲಾತ್ ।

ಸಾತಯಿತ್ವಾ ರಮಂತೇ ಚ ಬಹುಕಾಲಂ ಬಲಾನ್ವಿತಾಃ ॥ ೨೧ ॥

ತತಸ್ತ್ರೈರ್ಯೋಷಿತೋ ಮುಕ್ತಾ ಹುತಾಶನಸಮೋಲ್ಪಣಂ ।

ಅಯಸ್ತಂಭಂ ಸಮಾಸ್ಥಿಷ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತ್ಯಭ್ಯಸಹಸ್ರಕಂ ॥ ೨೨ ॥

ತತಃ ಕ್ಷಾರೋದಕಸ್ನಾನಂ ಕ್ಷಾರೋದಕನಿಷೇವಣಂ ।

ತದಂತೇ ನರಕಾನ್ವರ್ವಾನ್ಘಂಜತೇಽಬ್ಜ ಶತಂ ಶತಂ ॥ ೨೩ ॥

ಯೋ ಹಂತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಗಾಂ ಚ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ಚ ನೃಪೋತ್ತಮಂ ।

ಸಚಾಪಿ ಯಾತನಾಃ ಸರ್ವಾ ಭುಂಕ್ತೇ ಕಲ್ಪೇಷು ಪಂಚಸು ॥ ೨೪ ॥

೨೦-೨೧. ದೊರೆಯೇ! ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಪುರುಷನನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತರಾದ ಪುರುಷರು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣದಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ಬಹುಕಾಲ ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨೨. ಅವರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗದಮೇಲೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಬವನ್ನು ಅಲಿಂಗನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಕಾಲ ನಿಂತಿರಬೇಕು.

೨೩. ಅನಂತರ ಉಪ್ಪುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮತ್ತು ಅದರ ಪಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಎಲ್ಲಾ ನರಕಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು.

೨೪. ರಾಜೋತ್ತಮನೇ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗೋವು ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಇವರುಗಳನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡುವವನು ಐದು ಕಲ್ಪಗಳ ಕಾಲ ಎಲ್ಲಾ ಯಾತನೆಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಯಃ ಶ್ರುಣೋತಿ ಮಹನ್ನಿಂದಾಂ ಸಾದರಂ ತತ್ಪಲಂ ಶ್ರುಣು |

ತೇಷಾಂ ಕರ್ಣೇಷು ಸಾತ್ಯಂತೇ ತಸ್ತಾಯಃ ಕೀಲಸಂಚಯಾಃ || ೨೬ ||

ತತಶ್ಚ ತೇಷು ಛಿದ್ರೇಷು ತೈಲಮತ್ಯುಷ್ಣ ಮುಲ್ಬಣಂ |

ಪೂರ್ಯತೇ ಚ ತತಶ್ಚಾಪಿ ಕುಂಭೀಪಾಕಂ ಪ್ರಸದ್ಯತೇ || ೨೭ ||

ನಾಸ್ತಿಕಾನಾಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನರಕಂ ಶ್ರುಣು ಭೂಪತೇ |

ಅಬ್ದಾನಾಂ ಕೋಟಿಪರ್ಯಂತಂ ನರಕಂ ಭುಂಜತೇ ಹಿ ತೇ || ೨೮ ||

ತತಶ್ಚ ಕಲ್ಪಪರ್ಯಂತಂ ಪುರೀಷಂ ಭುಂಜತೇ ನೃಪ |

ಯುಗಂ ತು ರೌರವಂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಪ್ತಸ್ಯೈಕತಭೋಜನಂ || ೨೯ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಯೇ ನಿರೀಕ್ಷಂತೇ ಕೋಪದೃಷ್ಟ್ಯಾ ನರಾಧಮಾಃ |

ತಪ್ತಸೂಚೀಸಹಸ್ರೇಣ ಚಕ್ಷುಸ್ತೇಷಾಂ ಪ್ರಪೂರ್ಯತೇ || ೩೦ ||

೨೬-೨೭. ದೊಡ್ಡವರ ದೂಷಣೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕೇಳುವವರಿ ಗಾಗುವ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು—ಅವರ ಕಿವಿಗಳ ರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿ ಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಅವುಗಳ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿಯುವ ಎಣ್ಣೆ ಯನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡಿ ಕುಂಭೀಪಾಕವೆಂಬ ನರಕಕ್ಕೆ ಹಾಕುವರು.

೨೮. ರಾಜನೇ! ನಾಸ್ತಿಕರಿಗಾಗುವ ನರಕವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು—ಅವರು ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨೯. ತರುವಾಯ ಒಂದು ಕಲ್ಪ ಪರ್ಯಂತವಾಗ ಅಮೇಧ್ಯವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇಲೆ ಒಂದು ಯುಗ ರೌರವವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಮರಳನ್ನು ಮುಕ್ಕುತ್ತಾರೆ.

೩೦-೩೧. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೋಪಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡುವ ನೀಚ ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಾಯಿಸಿದ ಸಾವಿರಾರು ಸೂಜಿಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಿ, ಉಪ್ಪು

- ತತಃ ಕ್ಷಾರಾಂಬುಧಾರಾಭಿಃ ಸೇಚ್ಯಂತೇ ನೃಪಸತ್ತಮು ।
ತತಶ್ಚ ಕ್ರಕಚೈಘೋರೈರ್ಭಿದ್ಯಂತೇ ಸಾಸಕಾರಿಣಃ ॥ ೮೧ ॥
- ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಿನಾಂ ಚೈವ ಮರ್ಯಾದಾಭೇದಿನಾಂ ತಥಾ ।
ಪರಾನ್ನ ಲೋಲುಪಾನಾಂ ಚ ನರಕಂ ಶ್ರುಣುದಾರುಣಂ ॥ ೮೨ ॥
- ಸ್ವಮಾಂಸಭೋಜಿನೋ ನಿತ್ಯಂ ಭಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾಃ ಶ್ವಭಿಸ್ತು ತೇ ।
ನರಕೇಷು ಸಮಸ್ತೇಷು ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಹ್ಯಬ್ದವಾಸಿನಃ ॥ ೮೩ ॥
- ಪ್ರತಿಗ್ರಹರತಾ ಯೇ ಚ ಯೇ ನೈ ನಕ್ಷತ್ರಪಾಠಕಾಃ ।
ಯೇ ಚ ದೇವಲಕಾನ್ಮನಾಂ ಭೋಜಿನಸ್ತಾನ್ ಶ್ರುಣುಸ್ವ ಮೇ ॥ ೮೪ ॥
- ರಾಜನ್ನಾ ಕಲ್ಪಪರ್ಮಂತಂ ಯಾತನಾಸ್ವಾಸು ದುಃಖಿತಾಃ ।
ಪಚ್ಯಂತೇ ಸತತಂ ಸಾಪಾ ವಿಷ್ಣಾಭೋಗರತಾಃ ಸದಾ ॥ ೮೫ ॥

ನೀರನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ಆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಭಯಂಕರ ಗರಗಸಗಳಿಂದ ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

೮೧. ನಂಬಿಕೆ ದ್ರೋಹಮಾಡುವವರು, ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಲ್ಲಂಘಿಸುವವರು, ಪರಾನ್ನವನ್ನಾಶಿಸುವವರು ಇವರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಭಯಂಕರ ನರಕವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೮೨. ಅಂತಹವರು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನಾಯಿಗಳಿಂದ ಹಿಂಸಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಒಂದೊಂದು ನರಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಷದಂತೆ ಸಮಸ್ತ ನರಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

೮೪. ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರು, ನಕ್ಷತ್ರಪಾಠಕರು ಮತ್ತು ಪೂಜಾರಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವವರು ಇವರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೮೫. ದೊರೆಯೇ! ಅಂತಹ ಪಾಪಿಗಳು ಕಲ್ಪಾವಸಾನ ಪರ್ಮಂತವಾಗಿ ಈ ಯಾತನೆಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ದುಃಖಪಡುತ್ತಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಮೇಧ್ಯವನ್ನು ತಿನ್ನುವವರಾಗಿ ನರಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ತಸ್ತೈಲೇನ ಪೂರ್ಯಂತೇ ಕಾಲಸೂತ್ರಪ್ರಪೀಡಿತಾಃ |
ತತಃ ಕ್ಷಾರೋದಕಸ್ನಾನಂ ಮೂತ್ರವಿಷ್ಣಾನಿಷೇವಣಂ || ೮೬ ||

ತದಂತೇ ಭುವನಾಸಾದ್ಯ ಭವಂತಿ ನ್ಲೇಚ್ಯಜಾತಯಃ |
ಅನ್ಯೋದ್ವೇಗರತಾ ಯೇ ತು ಯಾಂತಿ ವೈತರಣೀನದೀಂ || ೮೭ ||

ತ್ಯಕ್ತಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಾ ಲಾಲಾಭಕ್ಷಂ ವ್ರಜಂತಿ ಹಿ |
ಉಪಾಸನಾಪರಿತ್ಯಾಗೀ ರಾರವಂ ನರಕಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೮೮ ||

ವಿಪ್ರಗ್ರಾಮಕರಾದಾನಂ ಕುರ್ವತಾಂ ಶ್ರುಣು ಭೂಪತೇ |
ಯಾತನಾಸ್ವಾಸು ಪಚ್ಯಂತೇ ಯಾವದಾಚಂದ್ರತಾರಕಂ || ೮೯ ||

ವಿಪ್ರಗ್ರಾಮೇಷು ಭೂಪಾಲ ಯಃ ಕುರ್ವಾದಧಿಕಂ ಕರಂ |
ಸ ಸಹಸ್ರಕುಲೋ ಭುಂಕ್ತೇ ನರಕಂ ಕಲ್ಪಪಂಚಸು || ೯೦ ||

೮೬-೮೭. ಅನಂತರ ಕಾಲಸೂತ್ರವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ದುಃಖ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಕುದಿಯುವ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಸ್ನಾನ, ಮಲಮೂತ್ರಗಳ ಸೇವನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ತುರುಷ್ಠಾದಿ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇತರರಿಗೆ ಬಾಧೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವರು ವೈತರಣೀನದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

೮೮. ಅವಶ್ಯಕರ್ತವ್ಯವಾದ ಐದು ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿರುವವರು ಲಾಲಾಭಕ್ಷವೆಂಬ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನು ನುಭವಿಸುವರು. ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವವನು ರಾರವನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು.

೮೯. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದೊರೆಯೇ! ಕೇಳು:—ಅಂತಹವರು ಚಂದ್ರನಕ್ಷತ್ರಗಳಿರುವವರೆಗೂ ಈ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳುತ್ತಾರೆ.

೯೦. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವನು ಸಾವಿರ ಕುಲಸಹಿತವಾಗಿ ಐದು ಕಲ್ಪಗಳ ಕಾಲ ನರಕವನ್ನು ನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ವಿಸ್ತೃಗ್ರಾಮಕರಾದಾನೇ ಯೋಽನುಮಂತಾ ತು ಪಾಪಕೃತ್ |

ಸ ಏವ ಕೃತವಾನ್ಪ್ರಾಜನ್ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಸಹಸ್ರಕಂ

|| ೯೧ ||

ಕಾಲಸೂತ್ರೇ ಮಹಾಘೋರೇ ಸ ವಸೇದ್ವಿಚತುರ್ಯುಗಂ |

ಅಯೋನೌ ಚ ವಿಯೋನೌ ಚ ಪಶುಯೋನೌ ಚ ಯೋ ನರಃ

|| ೯೨ ||

ತ್ಯಜೇದ್ರೇತೋ ಮಹಾಪಾಪೀ ಸ ರೇಣೋಭೋಜನಂ ಲಭೇತ್ |

ವಸಾಕೂಪಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ದಿನ್ಯಾಬ್ಧಸಪ್ತಕಂ

|| ೯೩ ||

ರೇತೋಭೋಜೀ ಭವೇನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ನಿಂದಿತಃ |

ಉಪವಾಸದಿನೇ ರಾಜನ್ ದಂತಧಾವನಕೃನ್ನ ರಃ

|| ೯೪ ||

ಸ ಘೋರಂ ನರಕಂ ಯಾತಿ ವ್ಯಾಘ್ರಭಕ್ಷಂ ಚತುರ್ಯುಗಂ |

ಯಃ ಸ್ವಕರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗೀ ಪಾಪಂಡೀತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ

|| ೯೫ ||

೯೧-೯೨. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಸಾವಿರ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದವನೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. ಅಂತಹವನು ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಲಸೂತ್ರವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಯುಗಗಳು ಎರಡಾವರ್ತಿ ತಿರುಗುವವರೆಗೂ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು.

೯೨-೯೪. ಯೋನಿ ಭಿನ್ನಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಪಶುಯೋನಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರೇತಸ್ಸನ್ನು ಸುರಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಮಹಾಪಾಪಿಯಾಗಿ ರೇತಸ್ಸನ್ನು ತಿನ್ನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವನು ಸಕಲಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಂದಿತನಾಗಿ ದೇವ ಮಾನದ ಏಳುವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಸಾಕೂಪವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿದ್ದು ರೇತಸ್ಸನ್ನು ತಿನ್ನ ಬೇಕು.

೯೪-೯೮. ಉಪವಾಸಮಾಡುವ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲುಜ್ಜುವ ಮನುಷ್ಯನು ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳ ಕಾಲ ವ್ಯಾಘ್ರಭಕ್ಷವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ವರ್ಣಾ ಶ್ರಮವಿಹಿತ ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವವನನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪಾಪಂಡಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ತತ್ಸಂಗಕೃತ್ತ್ವಮಶ್ಚ ತಾವೃಭಾವತಿಸಾಪಿನೌ |
ಕಲ್ಪಕೋಟಿಸಹಸ್ರೇಷು ಪ್ರಾಪ್ನುತೋ ನರಕಾನ್ಕ್ರಮಾತ್ || ೯೬ ||

ದೇವದ್ರವ್ಯಾಪಹರ್ತಾರೋ ಗುರುದ್ರವ್ಯಾಪಹಾರಕಾಃ |
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾವ್ರತಸಮಂ ದುಷ್ಕೃತಂ ಭುಂಜತೇ ನೃಪ || ೯೭ ||

ಅನಾಥಧನಹರ್ತಾರೋ ಹ್ಯನಾಥಂ ಯೇ ದ್ವಿಷಂತಿ ಚ |
ಕಲ್ಪಕೋಟಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ನರಕೇ ತೇ ವಸಂತಿ ಚ || ೯೮ ||

ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಾಣಾಂ ಸಮೀಪೇ ತು ಯೇ ವೇದಾಧ್ಯಯನೇ ರತಾಃ |
ತೇಷಾಂ ಪಾಪಫಲಂ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಶ್ರುಣುಷ್ವ ಸುಸಮಾಹಿತಃ || ೯೯ ||

ಅಧಶ್ಶೀರ್ಷೋರ್ಧ್ವಸಾದಾಶ್ಚ ಕೀಲಿತಾಃ ಸ್ತಂಭಕದ್ವಯೇ |
ಧೂಮ್ರಪಾನರತಾ ನಿತ್ಯಂ ತಿಷ್ಠಂತ್ಯಾಬ್ರಹ್ಮವತ್ಸರಂ || ೧೦೦ ||

೯೬. ಅಂತಹವನ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವವನೂ ಸಹ ಅವನಿಗ ಸದೃಶ ನಾಗುವನು. ಪಾಪಿಷ್ಠರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೋಟಿಸಾವಿರ ಕಲ್ಪಗಳವರೆಗೆ ಕ್ರಮ ವಾಗಿ ನರಕಗಳನ್ನ ನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

೯೭. ದೊರೆಯೇ! ದೇವದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳದ್ರವ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವರು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮವಾದ ದುಷ್ಕೃತ್ಯದ ಫಲವನ್ನು ಅನು ಭವಿಸುವರು.

೯೮. ಅನಾಥರ ಹಣವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಅನಾಥರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರು ಕೋಟಿಸಾವಿರ ಕಲ್ಪಗಳು ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

೯೯. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರ ಪಾಪಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೇಳು.

೧೦೦. ಅಂತಹವರನ್ನು ಎರಡು ಕಂಬಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ತಲೆ, ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮೊಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಮಾನದ ವರ್ಷಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಧೂಮ್ರಪಾನಮಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿರಬೇಕು.

ಜಲೇ ದೇವಾಲಯೇ ನಾಪಿ ಯಸ್ಯ ಜೇದ್ಧೇಹಜಂ ಮಲಂ |
ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಾಸಮಂ ಸಾಪಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯತಿದಾರುಣಂ || ೧೦೧ ||

ದಂತಾಸ್ಥಿನಖರಾನ್ಯೇ ತ್ಯಜಂತ್ಯಮರಾಲಯೇ |
ಜಲೇ ನಾ ಭುಕ್ತಶೇಷಂ ಚ ತೇಷಾಂ ಸಾಪಫಲಂ ಶ್ರುಣು || ೧೦೨ ||

ಪ್ರಾಸಪ್ರತೋದನೈರ್ಭಿನ್ನಾ ಆರ್ತರಾವನಿರಾವಿಣಃ |
ಅತ್ಯುಷ್ಣತೈಲಸಾನಂ ಚ ಕುಂಭೀಪಾಕಂ ತತಃ ಕ್ರಮಾತ್ || ೧೦೩ ||

ಕುರ್ವಂತಿ ದುಃಖಸಂತಪ್ತಾಸ್ತತೋನ್ಯೇಷು ವ್ರಜಂತಿ ಚ |
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಂ ಹರತೇ ಯಸ್ತು ತುಷಂ ನಾ ಕಾಷ್ಠಮೇವ ನಾ || ೧೦೪ ||

ಸ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಘೋರಂ ಯಾವದಾಚಂದ್ರತಾರಕಂ |
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಹರಣಂ ರಾಜನ್ನಿಹಾನುತ್ರ ಚ ದುಃಖದಂ || ೧೦೫ ||

೧೦೧. ನೀರು ಅಥವಾ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುವವನು ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಭಾಗಿ ಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

೧೦೨. ದೇವಾಲಯ ಅಥವಾ ಜಲದಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲು, ಮೂಳೆ, ಉಗರು ಮತ್ತು ಎಂಜಲನ್ನೂ ಸಹ ಹಾಕುವವರಿಗೆ ಬರುವ ಪಾಪವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀನೆ ಕೇಳು.

೧೦೩-೧೦೪. ಅಂತಹವರು ಈಟಿ ಕೊಲುಗಳ ತಿವಿತದಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಅಳುತ್ತಾ ಕುದಿಯುವ ತೈಲವನ್ನು ಕುಡಿದು ಕುಂಭೀಪಾಕವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನನುಭವಿಸಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇತರ ನರಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

೧೦೫-೧೦೫. ಹೊಟ್ಟು ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಆಗಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವನು ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿರುವವರೆಗೂ ಭಯಂಕರ ನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು.

- ಇಹ ಸಂಪದ್ವಿನಾಶಾಯ ಪರತ್ರ ನರಕಾಯ ಚ |
ಕೂಟಿಸಾಕ್ಷ್ಯಂ ವದೇದ್ಯಸ್ತು ತಸ್ಯಸಾಪಫಲಂ ಶ್ರುಣು || ೧೦೬ ||
- ಸ ಯಾತಿ ಯಾತನಾಃ ಸರ್ವಾ ಯಾವದಿಂದ್ರಾಶ್ಚ ತುರ್ದಶ |
ಇಹ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಪೌತ್ರಾಶ್ಚ ವಿನಶ್ಯಂತಿ ಪರತ್ರ ಚ || ೧೦೭ ||
- ರೌರವಂ ನರಕಂ ಭುಂಕ್ತೇ ತತೋಽನ್ಯಾನಪಿ ಚ ಕ್ರಮಾತ್ |
ಯೇ ಚಾತಿಕಾಮಿನೋ ಮರ್ತ್ಯಾ ಯೇ ಚ ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರವಾದಿನಃ || ೧೦೮ ||
- ತೇಷಾಂ ಮುಖೇ ಜಬೌಕಾಸ್ತು ಪೂರ್ಯಂತೇ ಪನ್ನ ಗೋಪಮಾಃ |
ಏವಂ ಷಷ್ಠಿಸಹಸ್ರಾಬ್ದಂ ತತಃ ಕ್ಷಾರಾಂಬುಸೇಚನಂ || ೧೦೯ ||
- ಯೇ ವೃಥಾ ಮಾಂಸನಿರತಾಸ್ತೇ ಯಾಂತಿ ಕ್ಷಾರಕರ್ದಮಂ |
ತತೋ ಗಚ್ಛಿರ್ನಿಪಾತ್ಯಂತೇ ಮರುತ್ಪ್ರಪತನಂ ಯಥಾ || ೧೧೦ ||

೧೦೫-೧೦೬. ದೊರೆಯೇ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಅಪಹಾರವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ನರಕದುಃಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆಯಾದಕಾರಣ ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಟಿಕಗಳಲ್ಲಿ ದುಃಖವ್ರದವು.

೧೦೬-೧೦೮. ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುವವನ ಪಾಪಫಲವನ್ನು ಕೇಳು— ಹದಿನಾಲ್ಕು ಇಂದ್ರರುಗಳು ಇರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ಅವರು ಸಕಲ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು, ಮುನ್ನೋಕ್ಕಳು ಹೋಗುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅಂತಹವರು ರೌರವವೆಂಬ ನರಕವನ್ನೂ ಅನಂತರ ಇತರ ನರಕಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

೧೦೮-೧೦೯. ಅತ್ಯಂತ ಕಾಮುಕರು, ಸುಳ್ಳುವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಹರಡುವವರು ಇವರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಾವಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಜಿಗಣೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ, ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಪರೈತವಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾ ಅನಂತರ ಉಪ್ಪು ನೀರನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾರೆ.

೧೧೦-೧೧೧. ವೃಥಾವಾಗಿ ಎಂದರೆ ಅವಿಹಿತವಾಗಿ ವಾಂಸಭಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಉಪ್ಪಿನ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಬಿರುಗಿಳಿಯ ಹೊಡೆತದಂತೆ

ತದಂತೇ ಭುವನಾಸಾದ್ಯ ಹೀನಾಂಗಾಃ ಪ್ರಭವಂತಿ ಚ |
ಯಸ್ತೌತೌ ನಾಭಿಗಚ್ಛೇತ ಸ್ವಸ್ತ್ರಿಯಂ ಮನುಜೇಶ್ವರ || ೧೧೧ ||

ಸ ಯಾತಿ ರೌರವಂ ಘೋರಂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ |
ಅನ್ಯಾಚಾರರತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಃ ಶಕ್ತೋ ನ ನಿನಾರಯೇತ್ || ೧೧೨ ||

ತತ್ಪಾಪಂ ಸಮನಾಪ್ನೋತಿ ನರಕಂ ತಾವ್ರಭಾವಸಿ |
ಪಾಪಿನಾಂ ಪಾಪಗಣನಾಂ ಕೃತ್ವಾನ್ಯೇಭ್ಯೋ ದಿಶಂತಿ ಯೇ || ೧೧೩ ||

ಅಸ್ತಿತ್ವೇ ತುಲ್ಯಪಾಪಾಶ್ವೇ ಮಿಥ್ಯಾಶ್ವೇ ದ್ವಿಗುಣಾ ನೃಪ |
ಅಪಾಪೇ ಪಾತಕಂ ಯಸ್ತು ಸಮಾರೋಪ್ಯ ವಿನಿಂದತಿ || ೧೧೪ ||

ಆನೆಗಳಿಂದ ತುಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಹುಕಾಲ ಅನುಭವಿಸಿದಮೇಲೆ ಕೊನೆಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗಹೀನರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

೧೧೧-೧೧೨. ರಾಜನೇ! ಋತುಕಾಲ ಎಂದರೆ ಬಹಿಷ್ಠೆಯಾದ ೪, ೬, ೮, ೧೦, ೧೨, ೧೪, ೧೬ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಭಯಂಕರವಾದ ರೌರವನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಂದುವನು.

೧೧೨-೧೧೩. ಸ್ವಧರ್ಮ ಬಿಟ್ಟು ಧರ್ಮಾಂತರವನ್ನು ಅವಲಂಭಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತಾನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಡೆಯದಿರುವವನು ಆ ಪಾಪವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಹ ನರಕಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

೧೧೩-೧೧೪. ಪಾಪಿಷ್ಠರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ ಇತರರಿಗೆ ಹೇಳುವವರು ಅದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ತಾವೂ ಸಮಭಾಗಿಗಳಾಗುವರು. ಸುಳ್ಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರ ಎರಡರಷ್ಟು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

೧೧೩-೧೧೫. ಪಾಪಮಾಡದಿರುವವನಲ್ಲಿ ಪಾಪವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿದ ದೂಷಿಸುವವನು ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳಿರುವವರೆಗೂ ಘೋರ ನರಕಕ್ಕೆ ಭಾಗಿ

ಸ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಘೋರಂ ಯಾವಚ್ಚಂದ್ರಾರ್ಕಶಾರಕಂ |
ಪಾಪಿನಾಂ ನಿಂದ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಪಾಪಾರ್ಥಂ ಕ್ಷಯಮೇತಿ ಚ || ೧೦೫ ||

ಯಸ್ತು ವ್ರತಾನಿ ಸಂಗೃಹ್ಯ ಅಸಮಾಪ್ಯ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್ |
ಸೋಽಸಿಪತ್ರೇಽನುಭೂಯಾತಿಫಂ ಹೀನಾಂಗೋ ಜಾಯತೇ ಭುವಿ || ೧೦೬ ||

ಅನ್ಯೈಃ ಸಂಗೃಹ್ಯಮಾಣಾನಾಂ ವ್ರತಾನಾಂ ವಿಘ್ನಕೃನ್ನರಃ |
ಅತೀವ ದುಃಖವಂ ರಾದ್ರಂ ಸಯಾತಿ ಶ್ಲೇಷ್ಮಭೋಜನಂ || ೧೦೭ ||

ನ್ಯಾಯೇ ಚ ಧರ್ಮಶಿಕ್ಷಯಾಂ ಪಕ್ಷಪಾತಂ ಕರೋತಿ ಯಃ |
ನ ತಸ್ಯ ನಿಷ್ಕೃತಿಭೂಯಃ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾಯುತ್ಯೇರಸಿ || ೧೦೮ ||

ಅಭೋಜ್ಯಭೋಜೀ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಡ್ಭೋಜ್ಯಂ ತು ಸಮಾಯುತಂ |
ತತಶ್ಚಂಡಾಲಯೋನೌ ತು ಗೋಮಾಂಸಾಶೀ ಸದಾ ಭವೇತ್ || ೧೦೯ ||

ಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ದೂಷಿಸಿದರೆ ಅಂತಹ ಪಾಪಿಗಳ ಅರ್ಥ ಪಾಪವು ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

೧೦೫. ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿ ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸದೇ ಮಧ್ಯೆ ದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವವನು ಅಸಿಪತ್ರವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನುನುಭವಿಸಿ ಅಂಗಹೀನನಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನು.

೧೦೬- ಇತರರು ಮಾಡುವ ವ್ರತಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಪ್ರದವಾದ ಭಯಂಕರ ನರಕದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷ್ಮವನ್ನು ತಿನ್ನುವನು.

೧೦೭. ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಮಾಡುವವನಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ್ಯೂ ಪಾಪಪರಿಹಾರ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೧೦೯. ನಿಷಿದ್ಧಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಅಮೇಧ್ಯಭೋಜನಮಾಡಿ, ತರುವಾಯ ಚಂಡಾಲಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಗೋಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಅವಮಾನ್ಯ ದ್ವಿಜಾನ್ವಾಗ್ನಿಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ ಚ ನಿಂದತಿ |
ಸರ್ವಾಶ್ಚ ಯಾತನಾ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚಂಡಾಲೋ ದಶಜನ್ಮಸು || ೧೨೦ ||

ವಿಸ್ರಾಯ ದೀಯಮಾನೇ ತು ಯಸ್ತು ವಿಘ್ನಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |
ಸಯಾತಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಶತಾಯುತಂ || ೧೨೧ ||

ಅಪಹೃತ್ಯ ಪರಸ್ಯಾರ್ಥಂ ಯಃ ಪರೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ |
ಅಪಹರ್ತಾ ತು ನಿರಯಾ ಯಸ್ಯಾರ್ಥಸ್ತಸ್ಯ ತತ್ಪಲಂ || ೧೨೨ ||

ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯಾಪ್ರದಾನೇನ ಲಾಲಾಭಕ್ಷಂ ವ್ರಜೇನ್ನರಃ |
ಯಾತಿನಿಂದಾಪರೋ ರಾಜನ್ ಶಿಲಾಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಯಾತಿ ಹಿ || ೧೨೩ ||

ಆರಾಮಭೇದಿನೋ ಯಾಂತಿ ಯುಗಾನಾಮೇಕವಿಂಶತಿಂ |
ಶ್ವಭೋಜನಂ ತತಃ ಸರ್ವಾ ಭುಂಜತೇ ಯಾತನಾಃ ಕ್ರಮಾತ್ || ೧೨೪ ||

೧೨೦. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವಮಾನಮಾಡುವವನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಸಕಲ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ಚಂಡಾಲನಾಗಿ ಹತ್ತು ಜನ್ಮಗಳನ್ನೆತ್ತುವನು.

೧೨೧. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿಘ್ನ ಮಾಡುವವನು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಭಾಗಿಯಾಗುವನು.

೧೨೨. ಇತರರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು ನರಕದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು. ಆ ದಾನದ ಫಲವು ಸ್ವತ್ತುಗಾರನಿಗೇ ಬರುತ್ತದೆ.

೧೨೩. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಕೊಡದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಲಾಲಾಭಕ್ಷವೆಂಬ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಯತಿದೂಷಣಿ ಮಾಡುವವನು ಶಿಲಾಮಾತ್ರವೆಂಬ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೧೨೪. ತೋಟವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಳುಮಾಡುವವರು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಯುಗಗಳಕಾಲ ಶ್ವಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ ತರುವಾಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಕಲ ನರಕಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವರು.

ದೇವತಾಗೃಹಭೇತ್ತಾರಸ್ತಟಾಕಾನಾಂ ಚ ಭೂಪತೇ |
 ಪುಷ್ಪಾರಾಮಭಿದಶ್ಚೈವ ಯಾಂ ಗತಿಂ ಯಾಂತಿ ತಚ್ಚುಣು || ೧೨೫ ||

ಯಾತನಾಸ್ತಾಸು ಸರ್ವಾಸು ಪಚ್ಯಂತೇ ವೈ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ |
 ತತಶ್ಚ ವಿಷ್ಣಾಕೃಮಯಃ ಕಲ್ಪಾನಾಮೇಕೇವಿಂಶತಿಂ || ೧೨೬ ||

ತತಶ್ಚಾಂಡಾಲಯೋನೌ ಚ ಶತಜನ್ಮಾನಿ ಭೂಪತೇ |
 ಗ್ರಾಮವಿದ್ಧಂಸಕಾನಾಂ ತು ದಾಹಕಾನಾಂ ಚ ಭೂಪತೇ || ೧೨೭ ||

ಮಹತ್ಪಾಪಂ ತದಾದೇಷ್ಟುಂ ನ ಕ್ಷಮೋಽಹಂ ನಿಜಾಯುಷಾ |
 ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಭೋಜನೋ ಯೇ ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಪರಾಶ್ಚ ಯೇ || ೧೨೮ ||

ಏತೇಷಾಂ ಯಾತನಾಸ್ತೀನ್ವಾ ಭವಂತ್ಯಾಚಂದ್ರತಾರಕಂ |
 ಉಚ್ಚಿನ್ನ ಪಿತೃದೇವೇಜ್ಯಾ ವೇದಮಾರ್ಗಬಹಿಃ ಸ್ಥಿತಾಃ || ೧೨೯ ||

೧೨೫. ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಡೆಯುವವರು, ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ಹೂವಿನ ತೋಟಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವವರು ಯಾವ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೧೨೬-೧೨೭. ಅಂತಹವರು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ನರಕಗಳಿಗೂ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳಿ, ಇಷ್ಟತ್ತೊಂದು ಕಲ್ಪಗಳಕಾಲ ಅಮೇಧ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಿಮಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅನಂತರ ಚಂಡಾಲ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

೧೨೮-೧೨೯. ಭೂಪಾಲನೇ! ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವವರು ಅಥವಾ ಸುಡುವವರು ಇವರುಗಳಿಗುಂಟಾಗುವ ಮಹಾಪಾಪವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದಾಗ್ಯೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೧೨೯-೧೩೦. ಎಂಜಲು ತಿನ್ನುವವರು ಮತ್ತು ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಗಳು ಇವರಿಗೆ ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿರುವವರೆಗೂ ಕಠಿಣವಾದ ಯಾತನೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

೧೩೦-೧೩೧. ಪಿತೃ ದೇವಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವೇದೋಕ್ತ ಧರ್ಮ

ಪಾಪಂಢಾ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾಸ್ತೇಷಾಂ ನೈ ಸರ್ವಯಾತನಾಃ |

ಏವಂ ಬಹುವಿಧಾ ಭೂಪ ಯಾತನಾಃ ಪಾಪಕಾರಿಣಾಂ || ೧೩೦ ||

ತೇಷಾಂ ತಾಸಾಂ ಚ ಸಂಖ್ಯಾನಂ ಕರ್ತುಂ ನಾಲಮಹಂ ಪ್ರಭೋ |

ಪಾಪಾನಾಂ ಯಾತನಾನಾಂ ಚ ಧರ್ಮಣಾಂ ಚಾಪಿ ಭೂಪತೇ || ೧೩೧ ||

ಸಂಖ್ಯಾ ನಿಗದಿತುಂ ಲೋಕೇ ಕಃ ಕ್ಷಮೋ ವಿಷ್ಣುನಾ ವಿನಾ |

ಏತೇಷಾಂ ಸರ್ವಪಾಪಾನಾಂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಾನತಃ || ೧೩೨ ||

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೇಷು ಚೀರ್ಣೇಷು ಪಾಪರಾಶಿಃ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ |

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾನಿ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸಮಾಸೇ ಕನುಲಾಸತೇಃ || ೧೩೩ ||

ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಕೃತ್ಯಾನಾಂ ಸಂಪೂರ್ತಿಕರಣಾಯ ಚ |

ಗಂಗಾ ಚ ತುಲಸೀ ಚೈವ ಸತ್ಸಂಗೋ ಹರಿಕೀರ್ತನಂ || ೧೩೪ ||

ಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವವರು ಪಾಪಂಢರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅಂತ ಹವರಿಗೆ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ದುಃಖಗಳೂ ಸಂಭವಿಸುವುವು.

೧೩೦-೧೩೧. ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಪಾಪಕೃತ್ಯನಾಡುವ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಬಹುವಿಧವಾದ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ.

೧೩೧-೧೩೨. ಪಾಪಯಾತನೆ ಧರ್ಮ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಹೇಳಲು ವಿಷ್ಣುವೇ ಸಮರ್ಥನು, ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ.

೧೩೨-೧೩೩. ಈ ಸಕಲ ವಾಪಗಳಿಗೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರೀಕ್ತ ವಿಧಾನಾನು ಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಪಾಪರಾಶಿಯು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

೧೩೩-೧೩೪. ಹೆಚ್ಚುಕಮ್ಮಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಫಲಪ್ರದವಾಗುವುದಕ್ಕೂ, ಪಾಪಪರಿಹಾರಕ್ಕೂ ಸಹ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು.

ಅನಸೂಯಾ ಹೃದಿಂಸಾ ಚ ಸರ್ವೇಸ್ಯೇಶೇ ಹಿ ಪಾಪಹಾಃ |

ವಿಷ್ಣುರ್ಪಿತಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಸಫಲಾನಿ ಭವಂತಿ ಹಿ || ೧೩೫ ||

ಅನರ್ಪಿತಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಭಸ್ಮವಿನ್ಯಸ್ತಹವ್ಯವತ್ |

ನಿತ್ಯಂ ನೈಮಿತ್ತಿಕಂ ಕಾಮ್ಯಂ ಯಚ್ಚಾನ್ಯನೋಕ್ಷಸಾಧನಂ || ೧೩೬ ||

ವಿಷ್ಣೌ ಸಮರ್ಪಿತಂ ಸರ್ವಂ ಸಾತ್ವಿಕಂ ಸಫಲಂ ಭವೇತ್ |

ಹರಿಭಕ್ತಿಃ ಪರಾ ನ್ಯಾಣಾಂ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶಿನೀ || ೧೩೭ ||

ಸಾ ಭಕ್ತಿರ್ದಶಧಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಪಾಪಾರಣ್ಯದವೋಪಮಾ |

ತಾನುಸ್ಯೈಃ ರಾಜಸ್ಯೈಶ್ಚೈವ ಸಾತ್ವಿಕೈಶ್ಚ ನೃಪೋತ್ತಮ || ೧೩೮ ||

೧೩೫-೧೩೫. ಗಂಗೆ, ತುಲಸೀ, ಸಜ್ಜನಸಹವಾಸ, ವಿಷ್ಣುನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆ, ಹೊಟ್ಟೀಕಿಚ್ಚಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ಅಹಿಂಸೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕಗಳು. ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ ಅವು ಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆ.

೧೩೬-೧೩೭. ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡದಿರುವ ಕರ್ಮಗಳು ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಿದಂತೆ ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತವೆ. ನಿತ್ಯ, ನೈಮಿತ್ತಿಕ, ಕಾಮ್ಯಗಳೆಂಬ ಕರ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಸಾಧಕವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಸಾತ್ವಿಕವೆನಿಸಿ ಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಹರಿಯು ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯು ಮನುಷ್ಯರ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ.

೧೩೮. ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನೆ! ಪಾಪವೆಂಬ ಕಾಡಿಗೆ ಕಿಚ್ಚಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆ ಭಕ್ತಿಯು ತಾನುಸ, ರಾಜಸ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಿಕ ಎಂಬುದಾಗಿ ತ್ರಿವಿಧವಾದ ಜೀವರುಗಳ ವಿವಿಧ ಭಾವನೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಹತ್ತುವಿಧವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು-

ಯಚ್ಚಾನ್ಯಸ್ಯ ವಿನಾಶಾರ್ಥಂ ಭಜತೇ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಹರಿಂ |
ಶ್ರುಣುಷ್ಟ ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ಸಾ ಭಕ್ತಿ ಸ್ತಾಮಸಾಧಮಾ || ೧೩೯ ||

ಯೋಽರ್ಚಯೇತ್ಕೃತವಧಿಯಾ ಸ್ವೈರಿಣೀ ಸ್ವಪತಿಂ ಯಥಾ |
ನಾರಾಯಣಂ ಜಗನ್ನಾಥಂ ತಾಮಸೀ ಮಧ್ಯಮಾ ತು ಸಾ || ೧೪೦ ||

ದೇವಪೂಜಾಪರಾನ್ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಮಾತ್ಸರ್ಯಾದ್ಯೋರ್ಚಯೇದ್ಧರಿಂ |
ಸಾ ಭಕ್ತಿಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ತಾಮಸೀ ಚೋತ್ತಮಾ ಸ್ಮೃತಾ || ೧೪೧ ||

ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಕಂ ಯಸ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥಯನ್ನರ್ಚಯೇದ್ಧರಿಂ |
ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಪರಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಸಾ ರಾಜಸ್ಯಧಮಾ ಸ್ಮೃತಾ || ೧೪೨ ||

ಯಃ ಸರ್ವಲೋಕವಿಖ್ಯಾತಕೀರ್ತಿಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಮಾಧವಂ |
ಅರ್ಚಯೇತ್ಪರಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸಾ ಮಧ್ಯಾ ರಾಜಸೀ ಮತಾ || ೧೪೩ ||

೧೩೯. ದೊರೆಯೇ! ಪರರಿಗೆ ಕೇಡಾಗಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿಶ್ವಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹರಿಯನ್ನು ಭಜಿಸಿದರೆ ಆ ಭಕ್ತಿಯು ಅಧಮತಾಮಸ ವೆನಿಸುವುದು.

೧೪೦. ಪರಪುರುಷಾಸಕ್ತಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು ತನ್ನ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕಪಟ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನ ಭಕ್ತಿಯು ಮಧ್ಯಮ ತಾಮಸವು.

೧೪೧. ದೇವರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಹಠದಿಂದ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನ ಭಕ್ತಿಯು ಉತ್ತಮತಾಮಸವು.

೧೪೨. ಧನ, ಧಾನ್ಯ ಮುಂತಾದ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನ ಭಕ್ತಿಯು ಅಧಮರಾಜಸ ವೆನಿಸುವುದು.

೧೪೩. ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡುವಂತಹ ಕೀರ್ತಿಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನ ಭಕ್ತಿಯು ಮಧ್ಯಮರಾಜಸವು.

ಸಾಲೋಕ್ಯಾದಿಪದಂ ಯಸ್ತು ಸಮುದ್ಧಿಶ್ಯಾರ್ಚಯೇದ್ಧರಿಂ |

ಸಾ ರಾಜಸ್ಯುತ್ತಮಾ ಭಕ್ತಿಃ ಕೀರ್ತಿತಾ ಪೃಥಿವೀಪತೇ

|| ೧೪೪ ||

ಯಸ್ತು ಸ್ವಕೃತಪಾಪಾನಾಂ ಕ್ಷಯಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾರ್ಚಯೇದ್ಧರಿಂ |

ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಪರಯೋಪೇತಃ ಸಾ ಸಾತ್ವಿಕೈಕಧಮಾ ಸ್ತೃತಾ

|| ೧೪೫ ||

ಹರೇರಿದಂ ಪ್ರಿಯಮಿತಿ ಶುಶ್ರೂಷಾಂ ಕುರುತೇ ತು ಯಃ |

ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಸಂಯುತೋ ಭೂಯಃ ಸಾತ್ವಿಕೀ ಮಧ್ಯಮಾ ತು ಸಾ || ೧೪೬ ||

ವಿಧಿಬುದ್ಧ್ಯಾರ್ಚಯೇದ್ಯಸ್ತು ದಾಸವಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಿಂ ನೃಪ |

ಭಕ್ತೀನಾಂ ಪ್ರವರಾ ಸಾ ತು ಉತ್ತಮಾ ಸಾತ್ವಿಕೀ ಸ್ತೃತಾ

|| ೧೪೭ ||

ಮಹಿಮಾನಾಂ ಹರೇರ್ಯಸ್ತು ಕಿಂಚಿಚ್ಛ್ರುತ್ವಾಪಿ ಯೋ ನರಃ |

ತನ್ಮಯತ್ನೇನ ಸಂತುಷ್ಟಃ ಸಾ ಭಕ್ತಿರುತ್ತಮೋತ್ತಮಾ

|| ೧೪೮ ||

೧೪೪. ಸಾಲೋಕ್ಯಾದಿ ಮುಕ್ತಿಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹರಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವನ ಭಕ್ತಿಯು ಉತ್ತಮ ರಾಜಸ ಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೧೪೫. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನ ಭಕ್ತಿಯು ಅಧಮ ಸಾತ್ವಿಕವು.

೧೪೬. ಹರಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗಲೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸೇವಿಸುವವನ ಭಕ್ತಿಯು ಮಧ್ಯಮ ಸಾತ್ವಿಕವು.

೧೪೭. ದೊರೆಯೇ! ಭಗವದಾಜ್ಞೆ ಎಂಬ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ದಾಸನಂತೆ ಶ್ರೀಪತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವನ ಭಕ್ತಿಯು ಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದುದು; ಅದೇ ಉತ್ತಮಸಾತ್ವಿಕವೆನಿಸುವುದು.

೧೪೮. ಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಹರಿಯು ಪೂರ್ಣಮಹಿಮನೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹವನ ಭಕ್ತಿಯು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವು.

ಅಹಮೇವ ಪರೋ ವಿಷ್ಣುರ್ಮಯಿ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಗತ್ |

ಇತಿ ಯಃ ಸತತಂ ಪಶ್ಯೇತ್ತಂ ವಿದ್ಯಾದುತ್ತಮೋತ್ತಮಂ || ೧೪೯ ||

ಏವಂ ದಶವಿಧಾ ಭಕ್ತಿಃ ಸಂಸಾರಭೇದಕಾರಿಣೀ |

ತತ್ರಾಪಿ ಸಾತ್ವಿಕೇ ಭಕ್ತಿಃ ಸರ್ವಕಾಮಫಲಪ್ರದಾ || ೧೫೦ ||

ತಸ್ಮಾಚ್ಛ್ರೇಣುಷ್ವ ಭೂಪಾಲ ಸಂಸಾರವಿಜಿಗೀಷುಣಾ |

ಸ್ವಕರ್ಮಣೋಽವಿರೋಧೇನ ಭಕ್ತಿಃ ಕಾರ್ಯಾ ಜನಾರ್ದನೇ || ೧೫೧ ||

ಯಃ ಸ್ವಧರ್ಮಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಭಕ್ತಿನಾತ್ರೇಣ ಜೀವತಿ |

ನ ತಸ್ಯ ತುಷ್ಯತೇ ವಿಷ್ಣುರಾಚಾರೇಣೈವ ತುಷ್ಯತೇ || ೧೫೨ ||

ಸರ್ವಾಗಮಾನಾಮಾಚಾರಃ ಪ್ರಥಮಃ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಃ |

ಆಚಾರಪ್ರಭವೋ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪ್ರಭುರಚ್ಯುತಃ || ೧೫೩ ||

೧೪೯. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ವಿಷ್ಣುವೇ ಪರದೇವನು, ಅಂತರ್ಗತನಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿಯೇ ಸಕಲ ಜಗತ್ತೂ ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ತಿಳಿಯುವ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮನು.

೧೫೦. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಸಾರ ನಾಶಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಹತ್ತುವಿಧವು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾತ್ವಿಕ ಭಕ್ತಿಯು ಸಕಲೇಷ್ಟಪ್ರದವು.

೧೫೧. ಆದಕಾರಣ ಭೂಪತಿಯೇ! ಕೇಳು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ತನ್ನ ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ಜನಾರ್ದನನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾಡಬೇಕು.

೧೫೨. ವಿಹಿತಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುವವನಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಧರ್ಮಸಹಿತವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಅವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನು.

೧೫೩. ವೇದಾದಿ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಚಾರವೇ ಪ್ರಥಮಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ; ಆಚಾರದಿಂದ ಧರ್ಮವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯೇ ಸ್ವಾಮಿಯು.

ತಸ್ಮಾದ್ವಿಷ್ಣುಂ ಶಿವಂ ವ್ಯಾಪಿ ಸಮಂ ಬುಧ್ವಾ ಸಮರ್ಚಯ |
 ಭೇದಕೈದ್ಧುಃಖಮಾಪ್ನೋತಿ ಇಹ ಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ || ೧೫೮ ||

ಯದರ್ಥಮಹನಾಯಾತ್ಸ್ವತ್ಸಮಿಾಪಂ ಜನಾಧಿಪ |
 ತತ್ತೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸುಮತೇ ಸಾವಧಾನಂ ನಿಶಾನುಯ || ೧೫೯ ||

ಆತ್ಮಘಾತಕಸಾಪ್ತಾನೋ ದಗ್ಧಾಃ ಕಪಿಲಕೋಪತಃ |
 ವಸಂತಿ ನರಕೇ ತೇ ತು ರಾಜಂಸ್ತವ ಪಿತಾನುಹಾಃ || ೧೬೦ ||

ತಾನುದ್ಧರ ಮಹಾಭಾಗ ಗಂಗಾನಯನಕರ್ಮಣಾ |
 ಗಂಗಾ ಸರ್ವಾಣಿ ಪಾಪಾನಿ ನಾಶಯತ್ಕೇವ ಭೂಪತೇ || ೧೬೧ ||

ಕೇಶಾಸ್ಥಿ ನಖದಂತಾಶ್ಚ ಭಸ್ಮಾಪಿ ನೃಪಸತ್ತಮ |
 ನಯಂತಿ ವಿಷ್ಣು ಸದನಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಗಾಂಗೇನ ವಾರಿಣಾ || ೧೬೨ ||

೧೫೮. ಆದುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣು, ಶಿವಶಬ್ದಮುಖ್ಯಾರ್ಥ ಇವರನ್ನು ಒಂದನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಭೇದವನ್ನು ತಿಳಿಯುವವನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ದುಃಖಪಡುತ್ತಾನೆ.

೧೫೯. ಸಮಾಚೀನಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ರಾಜನೇ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಾವಧಾನಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೇಳು.

೧೬೦. ಆತ್ಮಹಿಂಸೆಮಾಡಿ ಪಾಪಿಗಳಾದ ನಿನ್ನ ಪಿತಾನುಹರು ಕಪಿಲ ಮುನಿಯ ಕೋಪದಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೧೬೧. ಭೂಪಾಲನೇ! ಗಂಗೆಯು ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ತಂದು ಮಹಾಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ನೀನು ಅವರನ್ನು ಧ್ಧರಿಸು.

೧೬೨. ರಾಜೋತ್ತಮನೇ! ಕೂದಲು, ಮೂಳೆ, ಉಗರು, ಹಲ್ಲು, ಮತ್ತು ಭಸ್ಮ ಇವುಗಳಿಗೆ ಗಂಗೆೋದಕಸ್ಪರ್ಶವಾದರೆ ಅದು ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ವಿಷ್ಣು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ.

ಯಸ್ಯಾಸ್ಥಿ ಭಸ್ಮವಾ ರಾಜನ್ ಗಂಗಾಯಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ಯತೇ ನರೈಃ |

ಸ ಸರ್ವಪಾಪನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಪ್ರಯಾತಿ ಭವನಂ ಹರೇಃ

|| ೧೬೩ ||

ಯಾನಿ ಕಾನಿ ಚ ಪಾಪಾನಿ ಪ್ರೋಕ್ತಾನಿ ತವ ಭೂಪತೇ |

ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ನಶ್ಯಂತಿ ಗಂಗಾಬಿಂದ್ವಭಿಷೇಚನಾತ್

|| ೧೬೪ ||

ಸನಕ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮುನಿಶಾರ್ದೂಲ ಮಹಾರಾಜಂ ಭಗೀರಥಂ |

ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಧರ್ಮರಾಜಃ ಸದ್ಯಶ್ಚಾಂತರ್ದಧೇ ತದಾ

|| ೧೬೫ ||

ಸ ತು ರಾಜಾ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಪಾರಗಃ |

ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪೃಥಿವೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಸಚಿನೇಷು ಯಯೌ ವನಂ

|| ೧೬೬ ||

೧೬೩. ದೊರೆಯೇ! ಯಾರ ಅಸ್ಥಿ ಅಥವಾ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವನು ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಷ್ಣು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

೧೬೪. ಭೂಪಾಲನೇ! ನಿನಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಂಗೆೋದಕದ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಅಥವಾ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತವೆ.

೧೬೫. ಸನಕನು ಹೇಳಿದನು—ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನಾರದನೇ! ಧರ್ಮ ರಾಜನು ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ ಭಗೀರಥಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ತಕ್ಷಣವೇ ಅಂತರ್ದೇಶನಾದನು.

೧೬೬. ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಪಾರಂಗತನು, ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆದ ಆ ರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದನು.

ತುಹಿನಾದ್ರೌ ತತೋ ಗತ್ವಾ ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಾತ್ |
ಪಶ್ಚಿಮೇ ತುಹಿನಾಕ್ರಾಂತೇ ಶೃಂಗೇ ಷೋಡಶಯೋಜನೇ || ೧೬೭ ||

ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾನಯಾಮಾಸ ಗಂಗಾಂ ತೈಲೋಕೈಪಾವನೀಂ || ೧೬೮ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಬೃಹನ್ನಾರದೀಯಪುರಾಣೇ ಪೂರ್ವಭಾಗೇ ಪ್ರಥಮಪಾದೇ
ಧರ್ಮಾಖ್ಯಾನೇ ಧರ್ಮರಾಜೋಪದೇಶೇನ ಭಗೀರಥಸ್ಯ
ಗಂಗಾನಯನೋದ್ಯಮನವರ್ಣನಂ ನಾಮ
ಪಂಚದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

೧೬೭-೧೬೮. ತರುವಾಯ ಭಗೀರಥನು ಹೊರಟು ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತ
ದಲ್ಲಿರುವ ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರುಗಾವುದ ದೂರ
ದಲ್ಲಿರುವ ಹಿಮದಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿಖರಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು
ಮಾಡಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಪರಿಶುದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು
ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ತಂದನು.

ಇಂತು ಶ್ರೀಬೃಹನ್ನಾರದೀಯ ಪುರಾಣದೊಳು ಪೂರ್ವಭಾಗದ ಪ್ರಥಮಪಾದದಲ್ಲಿ
ಧರ್ಮಾಖ್ಯಾನಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಭಗೀರಥ
ಮಹಾರಾಜನು ಮಾಡಿದ ಗಂಗಾನಯನಪ್ರಯತ್ನ ಕಥನವೆಂಬ
ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಕಥಾಸಾರಾಂಶ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ಪಾಪಪ್ರಭೇದ, ನರಕ ಯಾತನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ನರಕ, ಅಲ್ಲಾ ಗುವದುಃಖ, ಪಾಪಗಳು, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಪಾಪಗಳಿಗೂ ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ, ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಿಧಾನದಿಂದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಪರಿಹಾರವಾಗು ತ್ತವೆ. ಗಂಗಾ, ತುಲಸೀ, ಸತ್ಸಂಗ, ಹರಿಕೀರ್ತನೆ, ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ಅಹಿಂಸೆ ಇವುಗಳು ಸರ್ವಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕವು. ಮಾಡಿದ ಸಕಲ ಕರ್ಮ ಗಳನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವ್ಯರ್ಥವು. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯು ಸಕಲ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕವು. ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ, ತಾಮಸ ಸ್ವಭಾವಾನುಗುಣ ವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯೂ ಮೂರುವಿಧ. ಒಂದೊಂದೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಅಧಮವೆಂದು ಮೂರುವಿಧ. ಈ ಒಂಭತ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯ ವಾದುದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟಭಕ್ತಿಯು. ಈಪುಕಾರ ಹತ್ತುವಿಧ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಿ ಸದಾಚಾರವು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವು. ಅದಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಯು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಲ್ಲ. ಸದಾಚಾರಸಹಿತ ಭಕ್ತಿಯು ಅವಶ್ಯಕರ್ತವ್ಯ ಮುಂ ತಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ತಂದು ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಅಜ್ಜಂದಿರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸೆಂದು ಭಗೀರಥನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ಭಗೀರಥನೂ ಸಹ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ತಂದನೆಂದು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿದೆ.

ಷೋಡಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ನಾರದ ಉವಾಚ

ಹಿಮವದ್ಗಿರಿಮಾಸಾದ್ಯ ಕಿಂ ಚಕಾರ ಮಹೀಪತಿಃ |
ಕಥಮಾನೀತವಾನ್ಗಂಗಾಮೇತನ್ಮೇ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ || ೧ ||

ಸನಕ ಉವಾಚ

ಭಗೀರಥೋ ಮಹಾರಾಜೋ ಜಟಾಚೀರಧರೋ ಮುನೇ |
ಗಚ್ಛನ್ನಿಮಾದ್ರಿಂ ತಪಸೇ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಗೋದಾವರೀತಟಂ || ೨ ||

ತತ್ರ ಪತ್ಯನ್ಮಹಾರಣ್ಯೇ ಭೃಗೋರಾಶ್ರಮಮುತ್ತಮಂ |
ಕೃಷ್ಣಸಾರಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ಮಾತಂಗಗಣಸೇವಿತಂ || ೩ ||

ಭ್ರಮದ್ಭ್ರಮರಸಂಘುಷ್ವಂ ಕೂಜದ್ವಿಹಗಸಂಕುಲಂ |
ವ್ರಜದ್ವರಾಹನಿಕರಂ ಚಮರೀಪುಚ್ಛವೀಜಿತಂ || ೪ ||

ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭಗೀರಥನು ಏನುಮಾಡಿದನು? ಗಂಗೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಂದನು? ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾರದನು ಸನಕನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

೨. ಸನಕನು ಹೇಳಿದನು:—ಮುನಿಯೇ! ಭಗೀರಥರಾಜನು ಜಟಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ನಾರುಬಟ್ಟಿಯನ್ನು ಟ್ಟು ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಗೋದಾವರೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

೩-೨. ಆ ಗೋದಾವರೀತೀರದಲ್ಲಿನ ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವು, ಕಪ್ಪುಜಿಂಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು, ಆನೆಗಳ ತಂಡದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದು,

ನೃತ್ಯನ್ಮಯೂರನಿಕರಂ ಸಾರಂಗಾದಿನಿಷೇವಿತಂ ।

ಪ್ರವರ್ಧಿತಮಹಾವೃಕ್ಷಂ ಮುನಿಕನ್ಯಾಭಿರಾದರಾತ್

॥ ೫ ॥

ಸಾಲತಾಲತಮಾಲಾಡ್ಲಂ ವೃಕ್ಷಹಿಂತಾಲಮಂಡಿತಂ ।

ಮಾಲತೀಯೂಧಿಕಾಕುಂದಚಂ ಸಕಾಶ್ಚತ್ಯ ಭೂಷಿತಂ

॥ ೬ ॥

ಉತ್ಪಲ್ಲಕುಸುನೋಪೇತಂ ಋಷಿಸಂಘಾನಿಷೇವಿತಂ ।

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಮಹಾಘೋಷಮಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ಭೃಗೋಃ

॥ ೭ ॥

ಗೃಣಂತಂ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮವೃತಂ ಶಿಷ್ಯಗಣೈರ್ಮುನಿಂ ।

ತೇಜಸಾ ಸೂರ್ಯಸದೃಶಂ ಭೃಗುಂ ತತ್ರ ದದರ್ಶ ಸಃ

॥ ೮ ॥

ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಭ್ರಮರಗಳ ರೋಮಾಂಕಾರಯುಕ್ತವು, ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಕ್ಷಿ ಸಮೂಹವುಳ್ಳದು, ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಂದಿಗಳುಳ್ಳದು, ಚಮರೀನ್ಮೃಗಗಳ ಬಾಲದಿಂದ ಬೀಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದು, ಕುಣಿಯುವ ನವಿಲುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದು, ಚಾತಕ ಮುಂತಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವು, ಋಷಿ ಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾವೃಕ್ಷಗಳುಳ್ಳದು, ಸಾಲತಾಲವೃಕ್ಷ ಮತ್ತು ಹೊಂಗೆಗಿಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು, ಕಿರುತಾಳೇಗಿಡಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವು, ಜಾಜಿ, ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆ, ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯ, ಸಂಪಿಗೆ, ಅಶ್ವತ್ಥ ಇವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವು, ಮತ್ತು ಅರಳಿದ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದೂ, ಆಗಿರುವ ಭೃಗುಋಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಭಗೀರಥನು ವೇದ, ಶಾಸ್ತ್ರಘೋಷಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

೮. ಆ ಭಗೀರಥರಾಜನು ಅಲ್ಲಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಿರುವವನು, ಶಿಷ್ಯಸಂಘಪರಿವೃತನು, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಭೃಗು ಮುನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.

ಪ್ರಣನಾಮಾಥ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರಂ ಪಾದಸಂಗ್ರಹಣಾದಿನಾ |

ಆತಿಥ್ಯಂ ಭೃಗುರಸ್ಯಸ್ಯ ಚಕ್ರೇ ಸನ್ಮಾನಪೂರ್ವಕಂ

|| ೯ ||

ಕೃತಾತಿಥ್ಯಕ್ರಿಯೋ ರಾಜಾ ಭೃಗುಣಾ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ |

ಉವಾಚ ಸ್ರಾಂಜಲಿಭರ್ಗತ್ವಾ ವಿನಯಾನ್ಮುನಿಪುಂಗವಂ

|| ೧೦ ||

ಭಗೀರಥ ಉವಾಚ

ಭಗವನ್ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ |

ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಭವಭೀತೋಹಂ ನೃಣಾಮುದ್ಧಾರಕಾರಣಂ

|| ೧೧ ||

ಭಗವಾಂಸ್ತುಷ್ಯತೇ ಯೇನ ಸಂಸಾರಾರ್ಣವತಾರಕಃ |

ತನ್ಮಮಾಖ್ಯಾಹಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ಅನುಗ್ರಾಹ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಸತ್ತಮು

|| ೧೨ ||

೯. ಕೂಡಲೇ ಭಗೀರಥನು ವಿಪ್ರಶೇಷನಾದ ಭೃಗುಮುನಿಗೆ ಪಾದ ಸ್ಪರ್ಶಾದಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಭೃಗುಮುನಿಯೂ ಸಹ ಭಗೀರಥನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಸತ್ಕಾರಮಾಡಿದನು.

೧೦. ಜ್ಞಾನಿವರ್ಮನಾದ ಭೃಗುವಿನಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜನು ಕೈ ಮುಗಿದು ವಿನಯದಿಂದ ಮುನಿವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದನು.

೧೧-೧೨. ಸಕಲ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಿಯು, ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಪಂಡಿತನು, ಸಾಧೂ ತ್ತಮನೂ ಆದ ಪೂಜ್ಯನೇ! ನಾನು ಸಂಸಾರ ಭಯಗ್ರಸ್ತನಾಗಿರುವೆನು. ಮನು ಜರು ಸಂಸಾರದಿಂದ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರ ವನ್ನು ದಾಟಿಸುವ ಭಗವಂತನು ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನು? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದಿರುವ ನನಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನೀನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳು. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವೆನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಗೀ ರಥನು ಹೇಳಿದನು.

ಭೃಗುರುವಾಚ

ರಾಜಂಸ್ತನೇಪ್ಸಿತಂ ಜ್ಞಾತಂ ತ್ವಂ ಹಿ ಪುಣ್ಯವತಾಂ ವರಃ |

ಅನ್ಯಥಾ ಸ್ವಕುಲಂ ಸರ್ವಂ ಕಥಮುದ್ಧರ್ತುಮರ್ಹಸಿ || ೧೩ ||

ಯೋ ವಾ ಕೋ ವ್ಯಾಪಿ ಭೂಸಾಲ ಸ್ವಕುಲಂ ಶುಭಕರ್ಮಣಾ |

ಉದ್ಧರ್ತುಕಾಮಸ್ತಂ ವಿದ್ಯಾನ್ನ ರರೂಪಧರಂ ಹರಿಂ || ೧೪ ||

ಕರ್ಮಣಾ ಯೇನ ದೇವೇಶೋ ನೃಣಾಮಿಷ್ಟಫಲಪ್ರದಃ |

ತತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಶ್ರಣುಷ್ವ ಸುಸಮಾಹಿತಃ || ೧೫ ||

ಭವ ಸತ್ಯಪರೋ ರಾಜನ್ನ ಹಿಂಸಾನಿರತಸ್ತಥಾ |

ಸರ್ವಭೂತಹಿತೋ ನಿತ್ಯಂ ಮ್ಯಾನ್ಯತಂ ವದ ನೈ ಕ್ವಚಿತ್ || ೧೬ ||

೧೩. ಭೃಗುಮುನಿಯು ಹೇಳಿದನು—ರಾಜನೇ! ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವು ತಿಳಿಯಿತು. ನೀನು ಪುಣ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ವಂಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉದ್ಧರಿಸಲು ಅರ್ಹನಾಗಿರುವೆ.

೧೪. ಭೂಪತಿಯೇ! ಯಾರಾದರೂ ಸರಿ, ಸತ್ಕರ್ಮದಿಂದ ತನ್ನ ವಂಶವನ್ನು ಧರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವನೋ ಅಂತಹವನನ್ನು ಮನುಷ್ಯವೇಷಧಾರಿಯಾದ ಹರಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಎಂದರೆ ಹರಿಯ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಪಾತ್ರನೆಂದರಿಯಬೇಕೆಂದು ಭಾವ.

೧೫. ದೇವೇಶ್ವರನು ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವ್ರದನಾಗುವನೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಾಜೇಂದ್ರನೇ! ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೇಳು.

೧೬. ರಾಜನೇ! ಸತ್ಯವಚನವನ್ನೇ ನುಡಿಯುವವನು, ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನು ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹಿತಕರನೂ ಆಗಿರು; ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಡ.

ತ್ಯಜ ದುರ್ಜನಸಂಸರ್ಗಂ ಭಜ ಸಾಧು ಸಮಾಗಮಂ |

ಕುರು ಪುಣ್ಯಮಹೋರಾತ್ರಂ ಸ್ಮರ ವಿಷ್ಣುಂ ಸನಾತನಂ || ೧೭ ||

ಕುರು ಪೂಜಾಂ ಮಹಾವಿಷ್ಣೋರ್ಯಾಹಿ ಶಾಂತಿಮನುತ್ತಮಾಂ |

ದ್ವಾದಶಾಷ್ಟಾಕ್ಷರಂ ಮಂತ್ರಂ ಜಪ ಶ್ರೇಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ || ೧೮ ||

ಭಗೀರಥ ಉವಾಚ

ಸತ್ಯಂ ತು ಕೀದೃಶಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸರ್ವಭೂತಹಿತಂ ಮುನೇ |

ಅನ್ಯತಂ ಕೀದೃಶಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ದುರ್ಜನಾಶ್ಚಾಪಿ ಕೀದೃಶಾಃ || ೧೯ ||

ಸಾಧನಃ ಕೀದೃಶಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತಥಾ ಪುಣ್ಯಂ ಚ ಕೀದೃಶಂ |

ಸ್ಮರ್ತವ್ಯಶ್ಚ ಕಥಂ ವಿಷ್ಣುಸ್ತಸ್ಯ ಪೂಜಾ ಚ ಕೀದೃಶೀ || ೨೦ ||

ಶಾಂತಿಶ್ಚ ಕೀದೃಶೀ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಕೋ ಮಂತ್ರೋಽಷ್ಟಾಕ್ಷರೋ ಮುನೇ |

ಕೋ ವಾ ದ್ವಾದಶವರ್ಣಶ್ಚ ಮುನೇ ತತ್ಪಾರ್ಥಕೋವಿದ || ೨೧ ||

೧೭. ದುರ್ಜನ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಬಿಡು, ಸಜ್ಜನಸಂಗಮಾಡು, ಹಗಲಿರ
ಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕೆಲಸಮಾಡು, ಅನಾದಿವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು.

೧೮. ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡು; ಅದರಿಂದ ಶಾಂತಿ
ಯನ್ನು ಹೊಂದು. ವಾಸುದೇವ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಾ
ಷ್ಟಾಕ್ಷರಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸು. ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೧೯. ಭಗೀರಥನು ಹೇಳಿದನು—ಮುನಿಯೇ! ಸತ್ಯ, ಸರ್ವಭೂತ
ಹಿತ ಮತ್ತು ಅನ್ಯತ ಇವುಗಳು ಎಂತಹುವು? ಎಂತಹವರು ದುರ್ಜನರು?

೨೦. ಸಾಧುಗಳು ಹೇಗಿರುವರು? ಪುಣ್ಯವೆಂತಹುದು? ವಿಷ್ಣುಸ್ಮರಣೆ
ಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಅವನ ಪೂಜೆಯು ಎಂತಹುದು?

೨೧-೨೨. ಶಾಂತಿಯು ಎಂತಹುದೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ? ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ
ಮಂತ್ರ ಮತ್ತು ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಗಳಾವುವು? ತತ್ಪಾರ್ಥಜ್ಞಾನಿಯಾದ

ಕೃಷಾಂ ಕೃತ್ವಾ ನುಯಿ ಪರಾಂ ಸರ್ವಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ ।

ಭೃಗುರುನಾಚ

ಸಾಧು ಸಾಧು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ತವ ಬುದ್ಧಿರನುತ್ತಮಾ || ೨೨ ||

ಯತ್ಪ್ರಜ್ಞೋಽಹಂ ತ್ವಯಾ ಭೂಪ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರವದಾಮಿ ತೇ ।

ಯಥಾರ್ಥಕಥನಂ ಯತ್ತತ್ಸತ್ಯಮಾಹುರ್ವಿಪಶ್ಚಿತಃ || ೨೩ ||

ಧರ್ಮಾವಿರೋಧತೋ ವಾಚ್ಯಂ ತದ್ಧಿ ಧರ್ಮಪರಾಯಣೈಃ ।

ದೇಶಕಾಲಾದಿ ನಿಜ್ಞಾಯ ಸ್ವಯಮಸ್ಯಾವಿರೋಧತಃ || ೨೪ ||

ಯದ್ವಚಃ ಸ್ರೋಚ್ಯತೇ ಸದ್ಭಿಃ ಸತ್ಸತ್ಯಮಭಿಧೀಯತೇ ।

ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಜಂತೂನಾಮುಕ್ಲೇಶಜನನಂ ಹಿ ತತ್ || ೨೫ ||

ಅಹಿಂಸಾ ಸಾ ನೃಪ ಸ್ರೋಕ್ತಾ ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಾಯಿನೀ ।

ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಸಹಾಯತ್ವಮಕಾರ್ಯಪರಿಪಂಥಿತಾ || ೨೬ ||

ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿ ಸಕಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

೨೨-೨೩. ಭೃಗುಮುನಿಯು ಮಾತನಾಡಿದನು—ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯಾದ ದೊರೆಯೇ! ಒಳ್ಳೆಯದು, ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವು. ನೀನು ಕೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಯಥಾರ್ಥವಚನವನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸತ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೨೪-೨೫. ಧರ್ಮನಿರತರು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಬರದಂತೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ದೇಶ, ಕಾಲ, ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನರಿತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಜ್ಜನರು ಹೇಳುವ ವಚನವು ಸತ್ಯವೆನಿಸುವುದು.

೨೬-೨೭. ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ದುಃಖವುಂಟಾಗದಂತೆ ನಡೆಯುವುದೇ ಅಹಿಂಸೆಯು. ಈ ಅಹಿಂಸೆಯು ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದವು.

ಸರ್ವಲೋಕಹಿತತ್ವಂ ನೈ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಧರ್ಮಕೋವಿದ್ಯೈಃ |

ಇಚ್ಛಾನುವೃತ್ತಿಕಥನಂ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಿವೇಕತಃ

|| ೨೭ ||

ಅನ್ಯತಂ ತದ್ಧಿ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಸರ್ವಶ್ರೇಯೋವಿರೋಧಿ ತತ್ |

ಯೇ ಲೋಕೇ ದ್ವೇಷಿಣೋ ಮೂರ್ಖಾಃ ಕುನಾರ್ಗರತಬುದ್ಧಯಃ || ೨೮ ||

ತೇ ರಾಜನ್ದುರ್ಜನಾ ಜ್ಞೇಯಾಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಬಹಿಷ್ಕೃತಾಃ |

ಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಿವೇಕೇನ ವೇದಮಾರ್ಗಾನುಸಾರಿಣಃ

|| ೨೯ ||

ಸರ್ವಲೋಕಹಿತಾಸಕ್ತಾಃ ಸಾಧವಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ |

ಹರಿಭಕ್ತಿಕರಂ ಯತ್ತತ್ಸದ್ಭಿಶ್ಚ ಪರಿರಂಜಿತಂ

|| ೩೦ ||

ಆತ್ಮನಃ ಪ್ರೀತಿಜನಕಂ ತತ್ಪುಣ್ಯಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ |

ಸರ್ವಂ ಜಗದಿದಂ ವಿಷ್ಣುರ್ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಕಾರಣಂ

|| ೩೧ ||

೨೭-೨೮. ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ನಿಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು, ಸರ್ವಲೋಕಹಿತವೆಂದು ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೨೯-೩೦. ಧರ್ಮಾಧರ್ಮ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಹೇಳುವುದು ಅನ್ಯತವು. ಅದು ಸಕಲ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೂ ವಿರೋಧಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೩೧-೩೨. ರಾಜನೇ! ಲೋಕವಿದ್ವೇಷಿಗಳು, ಮೂರ್ಖರು, ದುರ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಸಕಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವವರು ದುರ್ಜನರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೩೩-೩೪. ಧರ್ಮಾಧರ್ಮ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ವೇದೋಕ್ತಮಾರ್ಗವನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುವವರು ಮತ್ತು ಸಕಲರಿಗೂ ಅನುಕೂಲಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವವರೂ ಸಾಧುಗಳೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೩೫-೩೬. ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಸಂಪಾದಕವೂ, ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಅಭಿಮತವೂ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದೂ ಆಗಿರುವುದು ಪುಣ್ಯವೆನಿಸುವುದು.

ಅಹಂ ಚ ವಿಷ್ಣುರ್ಯದ್ಜ್ಞಾನಂ ತದ್ವಿಷ್ಣುಸ್ತ್ಮರಣಂ ವಿದುಃ |
ಸರ್ವದೇವನುಯೋ ವಿಷ್ಣುರ್ವಿಧಿನಾ ಪೂಜಯಾಮಿ ತಂ

|| ೩೨ ||

ಇತಿ ಯಾ ಭವತಿ ಶ್ರದ್ಧಾ ಸಾ ಭಕ್ತಿಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ |
ಸರ್ವಭೂತನುಯೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಪರಿಪೂರ್ಣಃ ಸನಾತನಃ

|| ೩೩ ||

ಇತ್ಯಭೇದೇನ ಯಾ ಬುದ್ಧಿಃ ಸಾ ಪೂಜಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ |
ಸಮತಾ ಶತ್ರುಮಿತ್ರೇಷು ವಶಿಷ್ಠಂ ಚ ತಥಾ ನೃಪ

|| ೩೪ ||

ಯದ್ಯಚ್ಛಾಲಾಭಸಂತುಷ್ಟಿಃ ಸಾ ಶಾಂತಿಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ |
ಏತೇ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾಸ್ತಪಸ್ವಿದ್ಧಿಪ್ರದಾ ನೃಣಾಂ

|| ೩೫ ||

ಸಮಸ್ತಪಾಪರಾಶಿನಾಂ ತರಸಾ ನಾಶಹೇತವಃ |
ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಂ ಮಹಾಮಂತ್ರಂ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶನಂ

|| ೩೬ ||

೩೧-೩೨. ಈ ಸಕಲ ಜಗತ್ತೂ ವಿಷ್ಣುವಧೀನವು. ವಿಷ್ಣುವೇ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣನು. ಅವನು ಅಹೇಯನು ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವೇ ವಿಷ್ಣುಸ್ತ್ಮರಣೆಯು ಎಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿಯುವರು.

೩೨-೩೩. ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವದೇವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯು. ಅವನನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೩೩-೩೪. ಪರಿಪೂರ್ಣನು, ಅನಾದ್ಯನಂತನೂ, ಆಗಿರುವ ವಿಷ್ಣುವು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವನು. ಆ ರೂಪವೆಲ್ಲವೂ ಅಭಿನ್ನವೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಮಹತ್ವಾನುಸಂಧಾನವೇ ಪೂಜೆಯು.

೩೪-೩೫. ದೊರೆಯೇ! ಭಗವಂತನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನೆಂದರಿತು ಶತ್ರುಮಿತ್ರರನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಮತ್ತು ಭಗವಂತನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಲಭಿಸಿದಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ತೃಪ್ತನಾಗುವುದೂ ಸಹ ಶಾಂತಿಯೆನಿಸುವುದು.

೩೫-೩೬. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ತಪಸ್ವಿದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಸಕಲ ಪಾಪರಾಶಿಗಳನ್ನೂ ಬಹುಬೇಗ ನಾಶಮಾಡುವ ಸತ್ಯಾದಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ.

- ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪುರುಷಾರ್ಥೈಕಸಾಧನಂ |
 ವಿಷ್ಣೋಃ ಪ್ರಿಯಕರಂ ಚೈವ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾಯಕಂ || ೩೭ ||
- ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯೇತಿ ಜಪೇತ್ಪ್ರಣವಪೂರ್ವಕಂ |
 ನಮೋ ಭಗವತೇ ಪ್ರೋಚ್ಯ ವಾಸುದೇವಾಯ ತತ್ಪರಂ || ೩೮ ||
- ಪ್ರಣವಾಧ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ದ್ವಾದಶಾರ್ಣಮುದಾಹೃತಂ |
 ದ್ವಯೋಃ ಸಮಫಲಂ ರಾಜನ್ ಸ್ವದ್ವಾದಶವರ್ಣಯೋಃ || ೩೯ ||
- ಪ್ರವೃತ್ತಾ ಚ ನಿವೃತ್ತಾ ಚ ಸಾಮ್ಯಮುದ್ಧಿಷ್ಟಮೇತಯೋಃ |
 ಶಂಖಚಕ್ರಧರಂ ಶಾಂತಂ ನಾರಾಯಣಮನಾನುಯಂ || ೪೦ ||
- ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಂಪ್ರಿತವಾಮಾಂಕಂ ತಥ್ಯಾಭಯಕರಂ ಪ್ರಭುಂ |
 ಕಿರೀಟಕುಂಡಲಧರಂ ನಾನಾಮಂಡನಶೋಭಿತಂ || ೪೧ ||

೩೭-೩೯. ರಾಜೇಂದ್ರನೇ! ಸರ್ವಪಾಪನಾಶಕವೂ, ಮುಕ್ತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವೂ, ವಿಷ್ಣುಪ್ರೀತಿಕರವೂ, ಸಕಲಸಿದ್ಧಿಪ್ರದವೂ ಆಗಿರುವ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಹಾಮಂತ್ರವನ್ನು ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

೩೭-೩೯. ಪ್ರಣವಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮೋ 'ನಾರಾಯಣಾಯ' ಎಂದು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಮಂತ್ರವು. ಪ್ರಣವಪೂರ್ವಕವಾದ 'ನಮೋಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ' ಎಂಬುದು ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ದೊರೆಯೇ! ಈ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ, ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಫಲವು ಸಮಾನವು.

೪೦-೪೩. ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಂತ್ರಗಳೆರಡೂ ಸಮಾನಗಳು. ಶಂಖ ಚಕ್ರಧಾರಿಯು, ದೋಷರಹಿತನು, ಎಡತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಭಯಚಿಹ್ನೆಯುಳ್ಳವನು, ಚತುರ್ದಶ ಲೋಕಕ್ಕೂ ಪ್ರಭುವು, ಕಿರೀಟಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವನು, ನಾನಾಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನು, ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಕೌಸ್ತುಭ

ಭ್ರಾಜತ್ಕಸ್ತುಭನಾಲಾಡ್ಯಂ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕಿತವಕ್ಷಸಂ |

ಪೀತಾಂಬರಧರಂ ದೇವಂ ಸುರಾಸುರನಮಸ್ಯತಂ

|| ೪೨ ||

ಧ್ಯಾಯೇದನಾದಿನಿಧನಂ ಸರ್ವಕಾಮಫಲಪ್ರದಂ |

ಅಂತರ್ಯಾಮಿಾ ಜ್ಞಾನರೂಪೀ ಪರಿಪೂರ್ಣಃ ಸನಾತನಃ

|| ೪೩ ||

ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ಯತ್ತು ಪೃಷ್ಠಂ ತ್ವಯಾ ನೃಪ |

ಸ್ತಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತು ತಪಸ್ವಿದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛ ಲಬ್ಧುಂ ಯಥಾಸುಖಂ

|| ೪೪ ||

ಏವಮುಕ್ತೋ ಮಹೀಪಾಲೋ ಭೃಗುಣಾ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ |

ಪರಮಾಂ ಪ್ರೀತಿಮಾಪನ್ನಃ ಪ್ರಪೇದೇ ತಪಸೇ ವನಂ

|| ೪೫ ||

ಹಿಮವದ್ಗಿರಿನಾಸಾದ್ಯ ಪುಣ್ಯದೇಶೇ ಮನೋಹರೇ |

ನಾದೇಶ್ವರೇ ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರೇ ತಪಸ್ತೇಪೇಽತಿದುಶ್ಚರಂ

|| ೪೬ ||

ಮಾಲಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು, ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವತ್ಸಧಾರಿಯು, ಪೀತಾಂಬರ ಧಾರಿಯು, ದೇವದಾನವರಿಂದ ನಮಸ್ಕೃತನು, ಆದ್ಯಂತ ಶೂನ್ಯನು ಮತ್ತು ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದನೂ ಆದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅವನು ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯೂ, ಜ್ಞಾನರೂಪಿಯೂ, ಪರಿಪೂರ್ಣನೂ, ವೇದೈಕಗಮ್ಯನೂ ಆಗಿರುವನು.

೪೪. ರಾಜನೇ ! ನೀನು ಕೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿರುತ್ತೀನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ, ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ನಿನಗೆ ತಪಸ್ವಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಲಿ ಹೋಗಿಬಾ.

೪೫. ಭಗೀರಥಮಹಾರಾಜನು ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಗಳ ಈ ಉಪದೇಶ ವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ತಪಸ್ಸುಮಾಡಲು ವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

೪೬. ಹಿಮಾಚಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಾನವೂ, ರಮ್ಯವೂ ಆದ ನಾದೇಶ್ವರವೆಂಬ ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ರಾಜಾ ತ್ರಿಷವಣಸ್ನಾಯಿಾ ಕಂದಮೂಲಫಲಾಶನಃ |

ಕೈತಾತಿಥ್ಯರ್ಹಣಶ್ಚಾಪಿ ನಿತ್ಯಂ ಹೋಮಸರಾಯಣಃ || ೪೭ ||

ಸರ್ವಭೂತಹಿತಃ ಶಾಂತೋ ನಾರಾಯಣಸರಾಯಣಃ |

ಪತ್ನೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಫಲೈಸ್ತೋಯೈಸ್ತ್ರಿಕಾಲಂ ಹರಿಪೂಜಕಃ || ೪೮ ||

ಏವಂ ಬಹುತಿಥಂ ಕಾಲಂ ನೀತ್ವಾ ಚಾತ್ಯಂತಧೈರೈನಾನ್ |

ಧ್ಯಾಯನ್ನಾರಾಯಣಂ ದೇವಂ ಶೀರ್ಣಪರ್ಣಾಶನೋಽಭವತ್ || ೪೯ ||

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಪರೋ ಭೂತ್ವಾ ರಾಜಾ ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕಃ |

ನಿರುಚ್ಛ್ವಾಸಂ ತಪಸ್ತಪ್ತುಂ ತತಸ್ಸಮುಪಚಕ್ರಮೇ || ೫೦ ||

ಧ್ಯಾಯನ್ನಾರಾಯಣಂ ದೇವಮನಂತಮಸರಾಜಿತಂ |

ಷಷ್ಠಿವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ನಿರುಚ್ಛ್ವಾಸಪರೋಽಭವತ್ || ೫೧ ||

೪೭-೪೯. ರಾಜನು ತ್ರಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಗಡ್ಡೆಗೆಣಸು, ಹೆಣ್ಣು ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಹೋಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ವತ್ರ, ಪುಷ್ಪ, ಹೆಣ್ಣು, ಉದಕ ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾತರ್ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಬಹುದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು. ಬಳಿಕ ಅತಿಶಯಿತ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಒಣಗಿದೆಲೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನುವವನಾದನು.

೫೦. ತರುವಾಯ ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಭಗೀರಥಮಹಾರಾಜನು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮನಿರತನಾಗಿ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸವನ್ನು ತಡೆದು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಲು ಪಕ್ರಮಿಸಿದನು.

೫೧. ದೇಶಕಾಲಗುಣಾದ್ಯಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ ವಿಜಯಶೀಲನಾದ ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಅರವತ್ತುಸಾವಿರವರ್ಷಕಾಲ ಉಚ್ಛ್ವಾಸ ಬಿಡದೆ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದನು.

ತಸ್ಯ ನಾಸಾಪುಟಾದ್ರಾಚ್ಛೋ ವಹ್ನಿ ಜ್ವಜ್ಜೇ ಭಯಂಕರಃ |

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವತಾಸ್ಸರ್ವೇ ವಿತ್ರಸ್ತಾ ವಹ್ನಿ ತಾಪಿತಾಃ

|| ೫೨ ||

ಅಭಿಜಗ್ನುರ್ಮಹಾವಿಷ್ಣುಂ ಯತ್ರಾಸ್ತೇ ಜಗತಾಂ ಪತಿಃ |

ಕ್ಷೀರೋದಧ್ಯುತ್ಪರಂ ತೀರಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರಾಃ |

ಅಸ್ತುವಂದೇವದೇವೇಶಂ ಶರಣಾಗತಪಾಲಕಂ

|| ೫೩ ||

ದೇವಾ ಊಚುಃ

ನತಾಃ ಸ್ಮ ವಿಷ್ಣುಂ ಜಗದೇಕನಾಥಂ

ಸ್ಮರತ್ಸಮಸ್ತಾರ್ತಿಹರಂ ಪರೇಶಂ

|| ೫೪ ||

ಸ್ವಭಾವಶುದ್ಧಂ ಪರಿಪೂರ್ಣಭಾವಂ

ವದಂತಿ ಯದ್ಜ್ಞಾನತನುಂ ಚ ತದ್ಜ್ಞಾಃ |

ಧ್ಯೇಯಃ ಸದಾ ಯೋಗಿವೈರ್ಮಹಾತ್ಮಾ

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಶರೀರೈಃ ಕೃತದೇವಕಾರ್ಯಃ

|| ೫೫ ||

೫೨-೫೩. ಈ ಭಗೀರಥಮಹಾರಾಜನ ಮೂಗಿನ ರಂಧ್ರದಿಂದ ಭಯಂಕರನಾದ ಬೆಂಕಿಯು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ತಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಭೀತರಾಗಿ ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮೊರೆಹೋದರು. ದೇವೇಶರು ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯ ಉತ್ತರತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಕನಾದ ದೇವದೇವೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು.

೫೪. ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು—ತನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವರ ಸಕಲ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವವನು, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯು, ದೇವೇಶನೂ ಆದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.

೫೫-೫೬. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯಾವಾತನನ್ನು ನಿರ್ದೋಷಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು, ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕಶರೀರವುಳ್ಳವನು ಎಂದು ಹೇಳುವರೋ, ಯಾವ ಮಹಾತ್ಮನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಾನಾಶರೀರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ದೇವತೆಗಳ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರುವವನೆಂದು ಸರ್ವದಾ ಯೋಗೀ

ಜಗತ್ಸ್ವರೂಪೋ ಜಗದಾದಿನಾಥ-
 ಸ್ತಸ್ಮೈ ನತಾಃ ಸ್ಮ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಯ |
 ಯನ್ನಾ ಮಸಂಕೀರ್ತನತೋಽಖಿಲಾನಿ
 ಸಮಸ್ತಪಾಪಾನಿ ಲಯಂ ಪ್ರಯಾಂತಿ

|| ೫೬ ||

ತಮಿಾಶಮಿಾಡ್ಯಂ ಪುರುಷಂ ಪುರಾಣಂ
 ನತಾಃ ಸ್ಮ ವಿಷ್ಣುಂ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧೈಃ |
 ಯತ್ತೇಜಸಾ ಭಾಂತಿ ದಿನಾಕರಾದ್ಯಾ
 ನಾತಿಕ್ರಮಂತ್ಯಸ್ಯ ಕದ್ರಾಪಿ ಶಿಕ್ಷಾಃ

|| ೫೭ ||

ಕಾಲಾತ್ಮಕಂ ತಂ ತ್ರಿದಶಾಧಿನಾಥಂ
 ನಮಾಮುಹೇ ನೈ ಪುರುಷಾರ್ಥರೂಪಂ |
 ಜಗತ್ಕರೋತ್ಯಬ್ಜಭವಸ್ತ್ವಜಸ್ರಂ
 ಪುನಂತಿ ಲೋಕಾನ್ ಶ್ರುತಯಶ್ಚ ವಿಪ್ರಾಃ

|| ೫೮ ||

ಶ್ವರರಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನೋ, ಜಗದಂತರ್ಯಾಮಿಯು, ಜಗದಾದಿನಾಯ ಕನೂ ಆಗಿರುವ, ಅಂತಹ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವೆವು.

೫೬-೫೭. ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವಂತಹ, ಸ್ವಾಮಿಯು, ಸ್ತುತ್ಯನು, ಪುರಾಣಪುರುಷನೂ ಆಗಿರುವ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

೫೭-೫೮. ಯಾರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಕಾಶನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರೋ, ಯಾರ ಶಾಸನವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಇತರರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಕಾಲರೂಪಿಯು, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನು, ಪುರುಷಾರ್ಥರೂಪನೂ ಆಗಿರುವ, ಅಂತಹ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ತಮಾದಿದೇವಂ ಗುಣಸನ್ನಿಧಾನಂ
ಯದಾಜ್ಞಯಾ ತಂ ಪ್ರಣತಾಃ ಸ್ಮ ವಿಷ್ಣುಂ |
ವರಂ ವರೇಣ್ಯಂ ಮಧುಕೈಟಿಭಾರಿಂ
ಸುರಾಸುರಾಭ್ಯರ್ಚಿತಪಾದಪೀಠಂ

|| ೫೯ ||

ಸದ್ಭಕ್ತಸಂಕಲ್ಪಿತಸಿದ್ಧಿಹೇತುಂ
ಜ್ಞಾನೈಕವೇದ್ಯಂ ಪ್ರಣತಾಃ ಸ್ಮ ದೇವಂ |
ಅನಾದಿಮಧ್ಯಾಂತಮಜಂ ಪರೇಶ-
ಮನಾದ್ಯನಿದ್ಯಾಖ್ಯತಮೋವಿನಾಶಂ

|| ೬೦ ||

ಸಚ್ಚಿತ್ಪರಾನಂದಘನಸ್ವರೂಪಂ
ರೂಪಾದಿಹೀನಂ ಪ್ರಣತಾಃ ಸ್ಮ ದೇವಂ |
ನಾರಾಯಣಂ ವಿಷ್ಣುಮನಂತಮಿಾಶಂ
ಪೀಠಾಂಬರಂ ಪದ್ಮಭವಾದಿಸೇವ್ಯಂ

|| ೬೧ ||

೫೯-೫೯. ಯಾರ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಯಾವಾಗಲೂ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವನೋ, ಶ್ರುತಿಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಸಹ ಯಾರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಲೋಕವನ್ನು ಪವಿತ್ರಮಾಡುವರೋ, ಅಂತಹ, ಗುಣನಿಧಿಯಾದ, ಜಗತ್ಕಾರಣ ದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.

೫೯-೬೦. ಉತ್ತಮನು, ಉತ್ತಮೋತ್ತಮನು, ಮಧು ಕೈಟಿಭರೆಂಬ ದೈತ್ಯಸಂಹಾರಕನು, ದೇವದಾನವರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಕಮಲವುಳ್ಳವನು, ಸಮೀಚೀನರಾದ ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು, ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನ ದಿಂದಲೇ ವೇದ್ಯನೂ ಆಗಿರುವ ಕ್ರಿಡಾದಿ ಗುಣವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.

೬೦-೬೧. ಆದಿ, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದವನು, ಉತ್ಪತ್ತಿರಹಿತನು, ಉತ್ತಮರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯು, ಅನಾದಿಯಾದ ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವವನು, ಸತ್, ಚಿತ್, ಅನಂದ ಇವುಗಳ ಪರಿ ಪೂರ್ಣಸ್ವರೂಪನು, ಪ್ರಾಕೃತರೂಪಾದಿ ಗುಣಶೂನ್ಯನೂ ಆಗಿರುವ ನಾರಾಯಣ ನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಯಜ್ಞಪ್ರಿಯಂ ಯಜ್ಞಕರಂ ವಿಶುದ್ಧಂ
 ನತಾಃ ಸ್ಮ ಸರ್ವೋತ್ತಮನುಷ್ಯಯಂ ತಂ
 ಇತಿ ಸ್ತುತೋ ಮಹಾವಿಷ್ಣುರ್ದೇವೈರಿಂದ್ರಾದಿಭಿಸ್ತದಾ || ೬೨ ||

ಚರಿತಂ ತಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೀರ್ದೇವಾನಾಂ ಸಂನ್ಯವೇದಯತ್ |
 ತತೋ ದೇವಾನ್ ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ದತ್ತ್ವಾಭಯಮನಂಜನಃ || ೬೩ ||

ಜಗಾಮ ಯತ್ರ ರಾಜರ್ಷಿಸ್ತಪಸ್ತಪತಿ ನಾರದ |
 ಶಂಖಚಕ್ರಧರೋ ದೇವಃ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವಿಗ್ರಹಃ || ೬೪ ||

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾಮಗಾತ್ಸಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಜಗದ್ಗುರುಃ |
 ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಭಾಭಾಸಿತದಿಗಂತರಂ || ೬೫ ||

೬೧-೬೨. ವ್ಯಾಪಕನು, ನಿತ್ಯನು, ಪರಿಪೂರ್ಣನು, ಸ್ವಾಮಿಯು, ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಯು, ಚತುರ್ಮುಖ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂವ ಸೇವ್ಯನು, ಯಜ್ಞಪ್ರಿಯನು, ಯಜ್ಞಾದಿ ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಸಫಲಗೊಳಿಸುವವನು, ಸರ್ವೋತ್ತಮನು, ನಾಶರಹಿತನೂ ಆಗಿರುವ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೀವೆ.

೬೨-೬೩. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನೂಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಆ ಭಗೀರಥನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೆಲಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

೬೩-೬೪. ನಾರದನೇ! ಅನಂತರ ದೋಷರಹಿತನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ, ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಭಗೀರಥನು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

೬೪-೬೫. ಶಂಖಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಶರೀರನು, ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಗುರುವೂ ಆದ ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಯು ಆ ಭಗೀರಥರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದನು.

ಅತಸೀಪುಷ್ಪಸಂಕಾಶಂ ಸ್ಫುರತ್ಕುಂಡಲಮಂಡಿತಂ |

ಸ್ನಿಗ್ಧಕುಂಡಲವಕ್ತ್ರಾಬ್ಜಂ ವಿಭ್ರಾಜನ್ಮುಕುಟೋಜ್ಜಲಂ

|| ೬೬ ||

ಶ್ರೀವತ್ಸಕೌಸ್ತುಭಧರಂ ವನಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತಂ |

ದೀರ್ಘಬಾಹುಮುದಾರಾಂಗಂ ಲೋಕೇಶಾರ್ಚಿತಪಂಕಜಂ

|| ೬೭ ||

ನನಾಮ ದಂಡವದ್ಭೂಮೌ ಭೂಪತಿಃ ನಮ್ರಕಂಧರಃ |

ಅತ್ಯಂತಹರ್ಷಸಂಪೂರ್ಣಃ ಸರೋಮಾಂಚಃ ಸಗದ್ಗದಃ

|| ೬೮ ||

ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣೇತಿ ಕೃಷ್ಣೇತಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣೇತಿ ಸಮುಚ್ಚರನ್ |

ತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ ಹ್ಯಂತರ್ಯಾಮಿ ಜಗದ್ಗುರುಃ

|| ೬೯ ||

ಉವಾಚ ಕೃಪಯಾವಿಷ್ಟೋ ಭಗವಾನ್ಘೃತಭಾವನಃ :

ಶ್ರೀ ಭಗವಾನುವಾಚ

ಭಗೀರಥ ಮಹಾಭಾಗ ತವಾಭೀಷ್ಟಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ

|| ೭೦ ||

೬೫-೬೯. ಭಗೀರಥರಾಜನು, ಕಮಲನೇತ್ರನು, ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವಂತಹ ತೇಜಸ್ವಿಯು, ಅಗಸೆ ಹೂವಿನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನು, ಕುಂಡಲಗಳಿಂದಲಂಕೃತನು, "ನುಣುವಾದ ಕೂದಲು ಮತ್ತು ಕಮಲದಂತಿರುವ ಮುಖ ಇವುಗಳುಳ್ಳವನು, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮುಕುಟಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವನು, ಶ್ರೀವತ್ಸ ಮತ್ತು ಕೌಸ್ತುಭಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು, ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವವನು, ಉದ್ದವಾದ ತೋಳು, ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅಂಗ ಇವುಗಳುಳ್ಳವನು, ಲೋಕೇಶರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚರಣಕಮಲಗಳುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಭಗವಂತನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷಭರಿತನು, ರೋಮಾಂಚ ಮತ್ತು ಗದ್ಗದಸ್ವರಯುಕ್ತನೂ ಆಗಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು.

೬೯-೭೦. ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯು, ಜಗದ್ಗುರುವು, ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿ ಪೋಷಕನೂ ಆದ ಭಗವಂತನು ಭಗೀರಥರಾಜನಿಗೆ ದಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಧನ್ಯ

ಆಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಮಲ್ಲೋಕಂ ತವ ಪೂರ್ವಪಿತಾಮಹಾಃ ।
ಮಮ ಮೂರ್ತ್ಯಂತರಂ ಶಂಭುಂ ರಾಜನ್ ಸ್ತೋತ್ರೈಃ ಸ್ವಶಕ್ತಿತಃ ॥ ೨೦ ॥

ಸ್ತುಹಿ ಕೇ ಸಕಲಂ ಕಾಮಂ ಸ ವೈ ಸದ್ಯಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ।
ಯಸ್ತು ಜಗ್ರಾಹ ಶಶಿನಂ ಶರಣಂ ಸಮುಸಾಗತಂ ॥ ೨೧ ॥

ತಸ್ಮಾದಾರಾಧಯೇಶಾನಂ ಸ್ತೋತ್ರೈಃ ಸ್ತುತ್ಯಂ ಸುಖಪ್ರದಂ ।
ಅನಾದಿನಿಧನೋ ದೇವಃ ಸರ್ವಕಾಮಫಲಪ್ರದಃ ॥ ೨೨ ॥

ತ್ವಯಾ ಸಂಪೂಜಿತೋ ರಾಜನ್ ಸದ್ಯಃ ಶ್ರೇಯೋ ನಿಧಾಸ್ಯತಿ ।
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ದೇವದೇವೇಶೋ ಜಗತಾಂ ಪತಿರಚ್ಯುತಃ ॥ ೨೩ ॥

ಅಂತರ್ವಧೇ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಉತ್ತಸ್ಥಾ ಸೋಽಪಿ ಭೂಪತಿಃ ।
ಕಿಮಿದಂ ಸ್ವಪ್ನ ಆಹೋಸ್ವಿತ್ಸತ್ಯಂ ಸಾಕ್ಷಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ॥ ೨೪ ॥

ನಾದ ಭಗೀರಥನೇ! ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ನೆರವೇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನು.

೨೦-೨೧. ರಾಜನೇ! ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಪಿತಾಮಹರು ನನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಶಂಭುವು ನಾನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವ ಬೇರೆ ಮೂರ್ತಿಯು, ನೀನು ಆ ಶಂಭುವನ್ನು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸು, ಆ ಶಂಭುದೇವನು ನಿನ್ನ ಸಕಲಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನೆರವೇರಿಸುವನು.

೨೨-೨೩. ಆದುದರಿಂದ ಶರಣಾಗತನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಾಪಾಡಿದ, ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠಗಳಿಂದ ಸ್ತುತ್ಯನಾದ, ಸುಖಪ್ರದನಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸು.

೨೪-೨೫. ಆದ್ಯಂತಶೂನ್ಯನು, ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದನೂ ಆಗಿರುವ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನೀನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಆತನು ಕೂಡಲೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡುವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ದೇವದೇವೇಶನೂ ಜಗದೊಡೆಯನೂ ಆದ ನಾರಾಯಣನು ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಮುನಿವರೈನೇ! ರಾಜನೂ ಸಹ ಕೂಡಲೇ ಎಚ್ಚೆತ್ತನು.

ಭೂಪತಿರ್ವಿಸ್ಮಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕಿಂ ಕರೋಮಿತಿ ವಿಸ್ಮಿತಃ |
ಅಥಾಂತರಿಕ್ಷೇ ವಾಗುಚ್ಛ್ರೇಃ ಪ್ರಾಹ ತಂ ಭ್ರಾಂತಚೇತಸಂ || ೨೬ ||

ಸತ್ಯಮೇತದಿತಿ ವ್ಯಕ್ತಂ ನ ಚಿಂತಾಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ |
ತನ್ನಿ ಶನ್ಯಾವನೀಪಾಲ ಈಶಾನಂ ಸರ್ವಕಾರಣಂ || ೨೭ ||

ಸಮಸ್ತದೇವತಾರಾಜಮಸ್ತಾಷೀಡ್ಭಕ್ತಿತ್ವರಃ |
ಭಗೀರಥ ಉವಾಚ
ಪ್ರಣಮಾಮಿ ಜಗನ್ನಾಥಂ ಪ್ರಣತಾರ್ತಿಪ್ರಣಾಶನಂ || ೨೮ ||

ಪ್ರಮಾಣಗೋಚರಂ ದೇವಮಿಶಾನಂ ಪ್ರಣವಾತ್ಮಕಂ |
ಜಗದ್ರಾಪಮಜಂ ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ಗಸ್ಥಿತ್ಯಂತಕಾರಣಂ || ೨೯ ||

ವಿಶ್ವರೂಪಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಪ್ರಣತೋಽಸ್ಮ್ಯುರ್ಧ್ವರೇತಸಂ |
ಆದಿಮುಧ್ಯಾಂತರಹಿತಮನಂತಮಜಮವ್ಯಯಂ || ೩೦ ||

೨೫-೨೬. ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನೇ! ಭಗೀರಥಭೂಪಾಲನು ಇದು ಸ್ವಪ್ನವೋ ಅಥವಾ ನಿಜವೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಶಯಪಟ್ಟು, ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತನಾದನು.

೨೬-೨೮. ಕೂಡಲೇ ಭ್ರಾಂತಮನಸ್ಕನಾದ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ “ಇದು ಸತ್ಯವಾದುದು ಆಲೋಚಿಸಬೇಡ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಶರೀರವಾಣಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೂಪಾಲನು ಸರ್ವಕಾರಣನೂ ಸಕಲದೇವರಾಜನೂ ಆದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಭಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದನು.

೨೮-೨೯. ಭಗೀರಥನು ಮಾತನಾಡಿದನು—ಜಗದೊಡೆಯನು, ಶರಣಾಗತ ಭಕ್ತರ ದುಃಖಪರಿಹಾರಕನು, ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗೋಚರನು, ಪ್ರಣವಾತ್ಮಕನೂ ಆಗಿರುವ ಈಶಾನದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

೨೯-೩೦. ಜಗದ್ರಾಪಿಯು, ನಿತ್ಯನು, ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಸಂಹಾರಕಾರಣನು, ವಿಶ್ವರೂಪನು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತನಿಷ್ಠನೂ ಆಗಿರುವ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಮಾನಯಂತಿ ಯೋಗೀಂದ್ರಾಸ್ತಂ ವಂದೇ ಪುಷ್ಟಿವರ್ಧನಂ ।

ನಮೋ ಲೋಕಾಧಿನಾಥಾಯ ರಕ್ಷತೇ ಪರಿರಕ್ಷತೇ ॥ ೮೧ ॥

ನಮೋಽಸ್ತು ನೀಲಗ್ರೀವಾಯ ಪಶೂನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ ।

ನಮಶ್ಚೈತನ್ಯರೂಪಾಯ ಪುಷ್ಪಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ ॥ ೮೨ ॥

ನಮಃ ಕಲ್ಪಪ್ರಕಲ್ಪಾಯ ಭೂತಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ ।

ನಮಃ ಪಿನಾಕಹಸ್ತಾಯ ಶೂಲಹಸ್ತಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥ ೮೩ ॥

ನಮಃ ಕಪಾಲಹಸ್ತಾಯ ಪಾಶಮುದ್ಗರಭಾರಿಣೇ ।

ನಮಸ್ತೇ ಸರ್ವಭೂತಾಯ ಘಂಟಾಹಸ್ತಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥ ೮೪ ॥

ನಮಃ ಪಂಚಾಸ್ಯದೇವಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ ।

ನಮಃ ಸಮಸ್ತಭೂತಾನಾ ಮಾದಿಭೂತಾಯ ಭೂಭೃತೇ ॥ ೮೫ ॥

೮೦-೮೧. ಆದಿ, ಮಧ್ಯ, ಅಂತ ಇವುಗಳಿಲ್ಲದವನು, ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನು, ಉತ್ಪತ್ತಿರಹಿತನು, ನಾಶರಹಿತನೂ ಎಂಬುದಾಗಿ ಯೋಗಿವರ್ಯರು ಯಾರನ್ನು ತಿಳಿಯುವರೋ ಅಂತಹ, ಪುಷ್ಟಿವರ್ಧನನಾಮಕನಾದ, ಈಶನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಲೋಕಸ್ವಾಮಿಯೂ, ಸಾಮಾನ್ಯವಿಶೇಷಾಕಾರವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ರಕ್ಷಕನೂ ಆಗಿರುವ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

೮೨. ನೀಲಕಂಠನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಪಶುಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಪುಷ್ಪರಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

೮೩. ಕಲ್ಪಪ್ರಕಲ್ಪನಿಯಾಮಕನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಭೂತಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಪಿನಾಕವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶೂಲವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

೮೪. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಪಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಸಕಲಭೂತನಿಯಾಮಕನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಘಂಟೆಹಿಡಿದಿರುವವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

೮೫. ಐದು ಮುಖಗಳುಳ್ಳ ದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಸಮಸ್ತ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಮೂಲಭೂತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಭರಿಸುವವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಅನೇಕರೂಪರೂಪಾಯ ನಿರ್ಗುಣಾಯ ಪರಾತ್ಮನೇ |

ನಮೋ ಗಣಾಧಿದೇವಾಯ ಗಣಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ

|| ೮೬ ||

ನಮೋ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಾಯ ಹಿರಣ್ಯಪತಯೇ ನಮಃ |

ಹಿರಣ್ಯರೇತಸೇ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋ ಹಿರಣ್ಯಬಾಹವೇ

|| ೮೭ ||

ನಮಸ್ತೇ ಧ್ಯಾನರೂಪಾಯ ನಮಸ್ತೇ ಧ್ಯಾನಸಾಕ್ಷೀಣೇ |

ನಮಸ್ತೇ ಧ್ಯಾನಸಂಸ್ಥಾಯ ಧ್ಯಾನಗಮ್ಯಾಯ ತೇ ನಮಃ

|| ೮೮ ||

ಯೇನೇದಂ ವಿಶ್ವಮಖಿಲಂ ಚರಾಚರವಿರಾಜಿತಂ |

ಪ್ರಧಾನಂ ಪುರುಷಶ್ಚೈವ ಅಭ್ರಾವ್ಯೃಷ್ಟಿರಿವಾಜನಿ

|| ೮೯ ||

ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಪರಂ ಜ್ಯೋತಿಃ ಸನಾತನಂ |

ಯಮಾನನಂತಿ ತತ್ವಜ್ಞಾಃ ಸವಿತಾರಂ ನೃಚಕ್ಷುಷಾಂ

|| ೯೦ ||

೮೬-೮೭. ಅನೇಕವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿರುವ, ನಿರ್ಗುಣನಾದ, ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಗಣಾಧಿದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಗಣಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯವುಳ್ಳವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಹಿರಣ್ಯಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಹಿರಣ್ಯರೇತಸ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಹಿರಣ್ಯಮಯಭಾಹುಗಳುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

೮೮. ಧ್ಯಾನರೂಪನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಧ್ಯಾನಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಹೊಂದಲರ್ಹನಾದವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

೮೯-೯೦. ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚವೂ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರೂ ಸಹ ಮೇಘದಿಂದ ವೃಷ್ಟಿಯು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಯಾರಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದವೋ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯಾರನ್ನು ಸ್ವಪ್ರಕಾಶನು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟಜ್ಯೋತಿಯು, ಅನಾದಿಯು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯಪ್ರಾಯನು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವರೋ ಅಂತಹ, ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯು, ನಂದಿಕೇಶ್ವರನು, ನೀಲಗ್ರೀವನು,

ಉಮಾಕಾಂತಂ ನಂದಿಕೇಶಂ ನೀಲಕಂಠಂ ಸದಾಶಿವಂ |
 ಮೃತ್ಯುಂಜಯಂ ಮಹಾದೇವಂ ಪರಾತ್ಪರತರಂ ವಿಭುಂ || ೯೦ ||

ಪರಂ ಶಾಂತಂ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಂ ತಂ ವಂದೇಽಖಿಲಕಾರಣಂ |
 ಕಪರ್ದಿನೇ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನೀಲಗ್ರೀವಾಯ ತೇ ನಮಃ || ೯೧ ||

ಭವೋದ್ಭವಾಯ ಶುದ್ಧಾಯ ಚೈಷ್ವಾಯ ಚ ಕನೀಯಸೇ |
 ಮನ್ಯವೇ ತ ಇಷೇ ತ್ರಯಾಪತಯೇ ಯಜ್ಞತಂತವೇ || ೯೨ ||

ಊರ್ಜೀ ದಿಶಾಂ ಚ ಪತಯೇ ಕಾಲಾಯಾಘೋರರೂಪಿಣೇ |
 ಕೃಶಾನುರೇತಸೇ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋಸ್ತು ಸುಮಹಾತ್ಮನೇ || ೯೩ ||

ಯತಃ ಸಮುದ್ರಾಃ ಸರಿತೋದ್ರಯಶ್ಚ
 ಗಂಧರ್ವಯಕ್ಷಾಸುರಸಿದ್ಧಸಂಘಾಃ |
 ಸ್ಥಾನುಶ್ಚರಿಷ್ಣುರ್ಮಹದಲ್ಪಕಂ ಚ
 ಸ ನೋಸ್ತು ದೇವಶ್ಚ ಶುಭಪ್ರದಶ್ಚ || ೯೪ ||

ಸದಾಶಿವನಾಮಕನು, ಮೃತ್ಯುಂಜಯನು, ಉತ್ತಮೋತ್ತಮನು, ಸಮರ್ಥನು, ಉತ್ತಮನು, ಶಾಂತನು, ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನು, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣನೂ ಆದ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಪರ್ದಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ನೀಲಕಂಠನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

೯೩-೯೪. ಸಂಸಾರೋತ್ಪಾದಕನು, ಶುದ್ಧನು, ಜೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠನು, ಮನ್ಯುನಿಯಾಮಕನು, ಇಚ್ಛಾರೂಪಿಯು, ವೇದಸ್ವಾಮಿಯು, ಯಜ್ಞನಿಯಾಮಕನು, ದಿಕ್ಪಾಲಕನು, ಕಾಲರೂಪಿಯು, ಸೌಮ್ಯಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನು, ಅಗ್ನಿರೇತಸ್ಯನು, ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮನೂ ಆಗಿರುವ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

೯೫. ಸಮುದ್ರ, ನದಿ, ಪರ್ವತ, ಗಂಧರ್ವ, ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸ, ಸಿದ್ಧಗಣ ಸ್ಥಾನರವಸ್ತು, ಚರವಸ್ತು, ದೊಡ್ಡದು, ಚಿಕ್ಕದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಯಾರಿಂದ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟವಾಯಿತೋ ಅಂತಹ, ಶುಭಪ್ರದನಾದ, ದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ನತೋಽಸ್ಮಿ ತಂ ಯೋಗಿನತಾಂಘ್ರಿಪದ್ಮಂ

ಸರ್ವಾಂತರಾತ್ಮಾನಮರೂಪಮಿಶಂ |

ಸ್ವತಂತ್ರಮೇಕಂ ಗುಣಿನಂ ಗುಣಂ ಚ

ನಮಾಮಿ ಭೂಯಃ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ಭೂಯಃ

|| ೯೬ ||

ಇತ್ಥಂ ಸ್ತುತೋ ಮಹಾದೇವಃ ಶಂಕರೋ ಲೋಕಶಂಕರಃ |

ಅವಿರ್ಭಭೂವ ಭೂಪಸ್ಯ ಸಂತಪ್ತತಪಸೋಽಗ್ರತಃ

|| ೯೭ ||

ಪಂಚವಕ್ತ್ರಂ ದಶಭುಜಂ ಚಂದ್ರಾರ್ಧಕೃತಶೇಖರಂ |

ತ್ರಿಲೋಚನಮುದಾರಾಂಗಂ ನಾಗಯಜ್ಞೋಪವೀತಿನಂ

|| ೯೮ ||

ವಿಶಾಲವಕ್ಷಸಂ ದೇವಂ ತುಹಿನಾದ್ರಿಸಮಂ ಪ್ರಭುಂ |

ಗಜಚರ್ಮಾಂಬರಧರಂ ಸುರಾರ್ಚಿತಪದಾಂಬುಜಂ

|| ೯೯ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಪಾತ ಪಾದಾಗ್ರೇ ದಂಡವದ್ಭುವಿ ನಾರದ |

ತತ ಉತ್ಥಾಯ ಸಹಸಾ ಶಿನಾಗ್ರೇ ನಿಹಿತಾಂಜಲಿಃ

|| ೧೦೦ ||

೯೬. ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಪದ್ಮಗಳುಳ್ಳ, ಸರ್ವಾಂತರಗತನಾದ, ಅರೂಪನಾದ, ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವತಂತ್ರನು ಮುಖ್ಯನು, ಗುಣಿ ಮತ್ತು ಗುಣ ಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪುನಃಪುನಃ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

೯೭. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆನಂದಪ್ರದನು, ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸುಖಕರನೂ ಆಗಿರುವ ಮಹಾದೇವನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ತಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಭಗೀರಥರಾಜನ ಎದುರಿಗೆ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿದನು.

೯೮-೧೦೦. ಐದು ಮುಖಗಳು, ಹತ್ತು ಭುಜಗಳೂ ಉಳ್ಳ, ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಜಟಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ, ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ವಿಷ್ಣುತಾವಯವವುಳ್ಳ, ಯಜ್ಞೋಪವೀತದಂತೆ ಸರ್ಪವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ವಿಶಾಲವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವುಳ್ಳ, ಹಿಮಾಚಲಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ಆನೆಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಪದ್ಮವುಳ್ಳ- ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ದೇವನನ್ನು ರಾಜನು ನೋಡಿ ಅವನ ಪಾದದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

ಪ್ರಣನಾಮ ಮಹಾದೇವಂ ಕೀರ್ತಯನ್ ಶಂಕರಾಹ್ವಯಂ |

ವಿಜ್ಞಾಯ ಭಕ್ತಿಂ ಭೂಪಸ್ಯ ಶಂಕರಃ ಶಶಿಶೇಖರಃ

|| ೧೦೧ ||

ಉನಾಚ ರಾಜ್ಞೇ ತುಷ್ಕೋಽಸ್ಮಿ ವರಂ ವರಯ ನಾಂಭಿತಂ |

ಕೋಷಿಕೋಽಸ್ಮಿ ತ್ವಯಾ ಸನ್ಯುಕ್ ಸ್ತೋತ್ರೇಣ ತಪಸಾ ತಥಾ

|| ೧೦೨ ||

ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ದೇವೇನ ರಾಜಾ ಸಂತುಷ್ಟಮಾನಸಃ |

ಉನಾಚ ಸ್ರಾಂಜಲಿಭೂತ್ವಾ ಜಗತಾಮಿಶ್ವರೇಶ್ವರಂ

|| ೧೦೩ ||

ಭಗೀರಥ ಉನಾಚ

ಅನುಗ್ರಾಹ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಯದಿ ತೇ ವರದಾನಾನ್ಮಹೇಶ್ವರ |

ತದಾ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಸ್ತೃಪ್ತಿತ್ಯಾಣಾಂ ಮುಕ್ತಿಹೇತವೇ

|| ೧೦೪ ||

೧೦೦-೧೦೧. ತಕ್ಷಣವೇ ಎದ್ದು ಈಶ್ವರನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಕೈಮುಗಿದು ಕೊಂಡು ಶಂಕರನಾಮವನ್ನು ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು.

೧೦೧-೧೦೨. ಶಿಖೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ 'ಶಂಕರನು ರಾಜನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನೀನು ಆಚರಿಸಿದ ತಪಸ್ಸು, ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ನಿನಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ; ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೧೦೩. ಈರೀತಿ ಶಂಕರದೇವನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಜಗದೀಶ್ವರರಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಶಂಕರದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದನು.

೧೦೪. ಭಗೀರಥನು ಮಾತನಾಡಿದನು—ಮಹೇಶ್ವರನೇ! ವರಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದವಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಶ್ರೀಶಿವ ಉವಾಚೆ

ದತ್ತಾ ಗಂಗಾ ಮಯಾ ತುಭ್ಯಂ ಪಿತ್ವಣಾಂ ತೇ ಗತಿಃ ಪರಾ ತುಭ್ಯಂ ನೋಕ್ಷಃ ಪರಶ್ಚೇತಿ ತಮುಕ್ತ್ವಾಂತರ್ದೇಶಿವಃ	೧೦೫
ಕಪರ್ಧಿನೋ ಜಟಾಸ್ತ್ರಸ್ತಾ ಗಂಗಾ ಲೋಕೈಕಪಾವನೀ ಪಾವಯಂತೀ ಜಗತ್ಸರ್ವಮನ್ವಗಚ್ಛದ್ಭಗೀರಥಂ	೧೦೬
ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಸಾ ದೇವೀ ನಿರ್ಮಲಾ ಮಲಹಾರಿಣೀ ಭಾಗೀರಥೀತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷ್ವಭೂನ್ಮನೇ	೧೦೭
ಸಗರಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಯತ್ರ ದಗ್ಧಾಃ ಸ್ವಪಾಪ್ಮನಾ ತಂ ದೇಶಂ ಸ್ಲಾವಯಾವಾಸ ಗಂಗಾ ಸರ್ವಸರಿದ್ವರಾ	೧೦೮
ಯದಾ ಸಂಸ್ಲಾವಿತಂ ಭಸ್ಮ ಸಾಗರಾಣಾಂ ತು ಗಂಗಯಾ ತದೈವ ನರಕೇ ಮುಗ್ಧಾ ಉದ್ಭೂತಾಶ್ಚ ಗತೈನಸಃ	೧೦೯

೧೦೫. ಈಶ್ವರನು ಮಾತನಾಡಿದನು—ರಾಜನೇ! ನಿನಗೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು, ನಿನ್ನ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮಗತಿಯು, ನಿನಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಮೋಕ್ಷವೂ ಸಹ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಂತರ್ಹಿತನಾದನು.

೧೦೬. ಈಶ್ವರನ ಜಟಿಯಿಂದ ಹೊರಟು, ಕೋಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪವಿತ್ರ ಮಾಡುವ ಪವಿತ್ರತಮವಾದ ಗಂಗೆಯು ಭಗೀರಥರಾಜನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದಳು.

೧೦೭. ನಾರದಮುನಿಯೇ! ಆಗಿನಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವು, ಮಲನಾಶಕವೂ ಆಗಿರುವ ಆ ಗಂಗಾದೇವಿಯು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗೀರಥಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದಳು.

೧೦೮. ಸಕಲ ನದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಗಂಗಾನದಿಯು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಗರ ಪುತ್ರರು ತಮ್ಮ ಪಾಪಕೃತ್ಯದಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವಳದಲ್ಲಿ ಹರಿಯಿತು.

೧೦೯. ಆ ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ಸಗರಪುತ್ರರ ಬೂದಿಯು ಕದಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕೂಡಲೇ ನರಕದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದ ಸಗರಪುತ್ರರು ತಮ್ಮ ಪಾಪದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಉದ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಪುರಾ ಸಂತಾಡ್ಯಮಾನೇನ ಯೇ ಯನುನಾತಿಸೀಡಿತಾಃ |

ತ ಏವ ಪೂಜಿತಾಸ್ತೇನ ಗಂಗಾಜಲಪರಿಪ್ಲುತಾಃ || ೧೧೦ ||

ಗತಸಾಪಾನ್ಸ ವಿಜ್ಞಾಯ ಯಮುಃ ಸಗರಸಂಭವಾನ್ |

ಪ್ರಣಮ್ಯಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಧಿವತ್ಪ್ರಾಹ ತಾನ್ಪ್ರೀತಮಾನಸಃ || ೧೧೧ ||

ಭೋ ಭೋ ರಾಜಕುತಾ ಯೂಯಂ ನರಕಾದ್ಭ್ರೂಶದಾರುಣಾತ್ |

ಮುಕ್ತಾ ವಿಮಾನಮಾರುಹ್ಯ ಗಚ್ಛಧ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಮಂದಿರಂ || ೧೧೨ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಯನುನ ಗತಕಲ್ಮಷಾಃ |

ದಿವ್ಯದೇಹಧರಾ ಭೂತ್ವಾ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಪ್ರವೇದಿರೇ || ೧೧೩ ||

ಏವಂಸ್ರಭಾನಾ ಸಾ ಗಂಗಾ ವಿಷ್ಣುಸಾದಾಗ್ರಸಂಭವಾ |

ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ವಿಖ್ಯಾತಾ ಮಹಾಪಾತಕನಾಶಿನೀ || ೧೧೪ ||

೧೧೦. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಮನ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಬಾಧಿ ಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸಗರಪುತ್ರರೇ ಗಂಗೋದಕದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧರಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಯಮನಿಂದಲೇ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

೧೧೧. ಯಮನು ಸಗರಪುತ್ರರ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ವಿಧಾನೋಕ್ತರೀತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದನು.

೧೧೨-೧೧೩. ರಾಜಕುಮಾರರೇ! ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರವಾದ ನರಕದಿಂದ ನೀವು ಬಿಡುಗಡೆಯಾದಿರಿ, ವಿಮಾನಾರೂಢರಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಯಮನು ಹೇಳಲು, ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾತ್ಮ ರಾದ ಆ ಸಗರಪುತ್ರರು ದಿವ್ಯ ದೇಹಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

೧೧೪. ಈರೀತಿ ಮಹಿಮಾತಿಶಯಯುಕ್ತವಾದ, ವಿಷ್ಣುಸಾದಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಆ ಗಂಗೆಯು ಮಹಾಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದೆಂದು ಸಕಲ ಲೋಕ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಯ ಇದಂ ಪುಣ್ಯನಾಖ್ಯಾನಂ ಮಹಾಪಾತಕನಾಶನಂ |
ಪಠೇಚ್ಛ ಶ್ರುಣಯಾದ್ವಾಪಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೧೧೫ ||

ಯಸ್ತೇತತ್ಪುಣ್ಯನಾಖ್ಯಾನಂ ಕಥಯೇದ್ವಾಹ್ಮಣಾಗ್ರತಃ |
ಸ ಯಾತಿ ವಿಷ್ಣುಭವನಂ ಪುನರಾವೃತ್ತಿವರ್ಜಿತಂ || ೧೧೬ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಬೃಹನ್ನಾರದೀಯಪುರಾಣೇ ಪೂರ್ವಭಾಗೇ ಪ್ರಥಮಪಾದೇ
ಗಂಗಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಭಗೀರಥಗಂಗಾನಯನಂ ನಾಮ
ಷೋಡಶೋಧ್ಯಾಯಃ

೧೧೫. ಪುಣ್ಯಕರವು, ಮಹಾಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕವೂ ಆದ ಈ ಗಂಗಾವ
ತರಣ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪಠನಶ್ರವಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಫಲ
ವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

೧೧೬. ಈ ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾದ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುಂದೆ
ಹೇಳುವವನು ಪುನರಾವೃತ್ತಿರಹಿತವಾದ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತು ಶ್ರೀಬೃಹನ್ನಾರದೀಯಪುರಾಣದೊಳು, ಪೂರ್ವಭಾಗದ ಪ್ರಥಮಪಾದದಲ್ಲಿ
ಗಂಗಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನಿರೂಪಣಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಭಗೀರಥನು ಗಂಗೆಯನ್ನು
ತಂದ ವೃತ್ತಾಂತ ಕಥನರೂಪವಾದ ಹದಿನಾರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

|| ಮಂಗಳಂ ||

ಕಥಾಸಾರಾಂಶ

ಭಗೀರಥನು ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಮಾಡಿದನು? ಗಂಗೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಂದನು? ಎಂದು ನಾರದನು ಸನಕನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಭಗೀರಥನು ಹಿಮಾಚಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗೋದಾವರಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಭೃಗುಮುಷಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ನಾರಾಯಣ ತುಷ್ಟಿಕರವಾದ ಕರ್ಮವಾವುದು? ಅವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಮುಂತಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಭೃಗುವು ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮನಿರತನಾಗಿ, ನಾರಾಯಣಾಷ್ಟಾಕ್ಷರಾದಿ ಮಂತ್ರ ಜಪ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಪುನಃ ರಾಜನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು ಭೃಗುಮುನಿಯು ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸಾ ದಿಗಳು, ದುರ್ಜನ, ಸಾಧು, ಶಾಂತಿ, ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆ, ಧ್ಯಾನ, ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ಭಗೀರಥನು ಹಿಮಾಚಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ತಂದನು. ಆ ಗಂಗೆಯಿಂದ ಸಗರಪುತ್ರರು ನರಕದಿಂದ ಉದ್ಧೃತರಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಕ್ತಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿ ಈಚರಿತ್ರೆಯ ಶ್ರವಣಪಠನೆ ಮಾಡುವವರಿಗಾಗುವ ಫಲವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿದೆ.